

Årsredovisning

2016

Innehåll

Inledning

- 3 Vd har ordet

Verksamheten

- 5 Förvaltningsberättelse
- 6 Femårsöversikt

Finansiella rapporter

- 7 Resultaträkning
- 8 Balansräkning
- 10 Rapport över förändring i eget kapital
- 11 Kassaflödesanalys
- 12 Resultatanalys
- 13 Noter till resultat- och balansräkningen
- 36 Underskrifter

Övrig information

- 37 Revisionsberättelse
- 39 Bolagets fullmäktige
- 40 Bolagsstyrningsrapport
- 42 Företagsledning och styrelse
- 43 Ord och uttryck

Vd har ordet. 2016 var ett händelserikt år på många sätt. Vi fick uppleva ett relativt oväntat resultat i folkomröstningen i Storbritannien och likaså i presidentvalet i USA. Detta är två händelser som kan få konsekvenser för maktpositionerna i världen, för samverkan och för världsekonomin. Det är samtidigt resultat av demokratiska processer, som ska respekteras.

Kraftfull tillväxt och anpassningar för framtiden

Demokratin är kärnan

Länsförsäkringar Bergslagen är sedan starten 1848 ett lokalt bolag som ägs av sina kunder. Bolaget som vi äger tillsammans ska ha nöjda kunder. Det är därför det är så viktigt för oss att ha en öppen dialog med kunderna, alltså ägarna. Demokratin är en av hörnstenarna för styrningen av bolaget. De 60 fullmäktigeledamöter, som valts av kunderna, representerar ägarna vid bolagsstämman och väljer styrelse. Under de senaste åren har bolaget verkat för att synliggöra det kundägda och kunder har

uppmuntrats att engagera sig i de demokratiska processerna. De har kunnat nominera sig själva eller andra till fullmäktigevalen. Över 200 kunder har tagit vara på möjligheten och det har gett valberedningen ett brett underlag att hitta nya fullmäktigekandidater.

Mycket kraftfull tillväxt

Att vårt kundägda koncept uppskattas, syns tydligt i den tillväxt bolaget har inom samtliga verksamhetsgrenar. Sakförsäkringsaffären har under året vuxit med 16 000

försäkringar till 380 000 försäkringar totalt. Bankverksamheten har vuxit med 2,6 mdkr i affärsvolym och fastighetsförmedlingen har fortsatt öka sina marknadsandelar. Idag är närmare 21 procent av sakförsäkringskunderna även bankkunder och nöjda sådana, enligt Svenskt Kvalitets Index. Försäljningen av tjänstepensioner har varit bättre än någonsin och flytt av kapital från andra pensionsaktörer har börjat ta fart.

>>>

Bra resultat i bank och finans

I resultaträkningen visar bankaffären ett positivt resultat för andra året i rad, vilket är glädjande. Finansresultatet som gett 479 Mkr i resultat under året, eller 9,6 procent, är en positiv överraskning. De extremt låga räntorna har fått kapitalet att söka sig till mer riskfyllda placeringar, vilket drivit upp världens aktiemarknader och gett bolaget betydligt bättre finansresultat än väntat.

Ökade och förändrade skador

Våra kunder har under året drabbats av fler än 60 000 skador, vilket är högsta antalet i bolagets historia. Den stigande oron i världen visar sig också på hemmaplan. Vi ser ett ökat antal bilbränder, fler anlagda bränder och attentat mot flyktingförläggningar. Den gedigna historik om skadekostnader som Länsförsäkringsgruppen har är inte längre helt tillförlitlig. Vi arbetar intensivt med att förebygga skador – varje förhindrad skada är både en miljövinst samtidigt som det sänker bolagets kostnader och därmed gör det möjligt för bolaget att fortsätta erbjuda konkurrenskraftiga försäkringspremier.

Hållbarhet är vägen framåt

En hållbar utveckling är på allas läppar inom såväl näringslivet som samhället i stort. Det är bra och viktigt då vi alla måste ta ansvar

för att jordens resurser är begränsade. Ser man på Länsförsäkringar Bergslagens hela affärsidé kan den i allra högsta grad anses som hållbar, med hänsyn till att den fungerat bra i snart 170 år. Då vi är lokala och känner våra kunder som grannar, vänner och som företagaren runt hörnet, känner vi stort ansvar för det närliggande samhället. Vi vill att vårt område ska vara en trygg och säker plats att växa upp på, därför engagerar vi oss på många olika sätt. Bolaget tar nu steget

vi ligger i den digitala framkanten värnar vi om att finnas nära våra kunder och leverera lite bättre personlig service än övriga på marknaden. Vi ska vara nära, oavsett på vilket sätt kunderna väljer att träffa oss.

Kunders förväntningar ändras

Det märks tydligt att kunders förväntningar förändras successivt. Våra kunder vill få snabbare och mer effektiv hjälp med sina ärenden än tidigare och bolaget jobbar

aktivt med utveckling för att möta kundernas förändrade önskemål. Under året har bolaget därför förändrat skadeorganisationen i syfte att ännu bättre kunna ta hand om kunderna. Ett sådant förändringsarbete går bra när bolaget har fantastiska medarbetare

som alla är kompetenta, lyhörda och har ett engagemang utöver det vanliga. Med dessa ovärderliga medarbetare, chefer, franchise-tagare och fastighetsmäklare finns mycket goda förutsättningar för bolagets fortsatta framgång.

Mikael Sundquist

Verkställande direktör
Länsförsäkringar Bergslagen

” Vi ser i våra kundundersökningar att ju mer kunderna samlar hos oss, såsom försäkringar, vardagsekonomi och pensioner, desto nöjdare känner de sig. Att vi kan erbjuda helheten uppskattas mycket.

från att vara miljöcertifierad till att även sätta mål för hållbarhetsarbetet.

Anpassning till framtiden

Digitaliseringen av finansbranschen fortsätter och allt fler kunder väljer att kommunicera med oss via våra digitala kanaler. Länsförsäkringsgruppen satsar stora resurser för att möta kunders önskemål och har bland annat utvecklat branschens populäraste app, som senaste året vunnit ett flertal utmärkelser. Samtidigt som

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Bergslagen avger härmed årsredovisning för 2016, bolagets 169:e verksamhetsår.

Samtliga belopp anges i Tkr i både koncern och moderbolag om inget annat anges.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

Året har kännetecknats av fortsatt stark tillväxt inom såväl försäkringsverksamheten, som bank och pension. En brand i Önstaskolans gymnastiksal blev bolagets största skada för året, med en skadekostnad på drygt 35 Mkr. Vid så stora skador träder den återförsäkringslösning som bolaget tecknat in.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER VERKSAMHETSÅRETS SLUT

Inga väsentliga händelser har inträffat efter verksamhetsårets slut.

RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Försäkringsrörelse

Försäkringsbeståndet inom sakförsäkring ökade med 16 000 försäkringar under året, vilket är ett resultat av såväl stark försäljning som bra kundvård. Både sak- och motoraffären ökade inom såväl privatsegmentet som företag och lantbruk. Premieinkomst brutto uppgick till 1 253,7 Mkr (1 169,8). Premieinkomst i direkt försäkring ökade till 1 196,2 Mkr (1 116,1), vilket är ett resultat av den starka försäljningen inom hela sakförsäkringsrörelsen. Ökning noteras inom samtliga produkter. Premieinkomst inom mottagen återförsäkring uppgick till 57,5 Mkr (53,6). Premieintäkt före avgiven återförsäkring uppgick till 1 216,9 Mkr (1 127,2) vilket är 89,7 Mkr mer än året innan. Uppdelningen av premieintäkten mellan direkt försäkring och mottagen återförsäkring framgår av nedanstående tabell.

Premieintäkt	2016	2015
<i>Direkt försäkring</i>		
Hem, villa, fritidshus	239,6	221,2
Sjuk- och olycksfall	35,1	29,3
Företag, fastighet, lantbruk	341,5	323,4
Trafik	189,1	176,6
Motorfordon	353,7	322,5
Totalt direkt försäkring	1 159,0	1 073,1
<i>Mottagen återförsäkring</i>		
Mottagen återförsäkring	57,9	54,1
Total premieintäkt	1 216,9	1 127,2

Premier för avgiven återförsäkring uppgick till 73,7 Mkr (77,4). Premieintäkten efter avgiven återförsäkring uppgick till 1 143,2 Mkr (1 049,9). Skadekostnaden f.e.r. blev 131,6 Mkr högre än föregående år och uppgick till 984,1 Mkr (852,5). Avvecklingen av tidigare års avsättningar för reglerade skador f.e.r. resulterade i ett över-

skott på 17,4 Mkr (33,9). Skadekostnadsprocenten f.e.r. uppgick till 86,1 % (81,2). Driftskostnader f.e.r. i koncernens försäkringsrörelse uppgick till 198,3 Mkr (178,7). Driftskostnadsprocenten f.e.r. uppgick till 17,3 % (17,0). De totala driftskostnaderna för alla bolagets verksamheter (inkl skadereglering, bank, liv, Agria och fastighetsförmedling) uppgick till 406,4 Mkr (373,5) (not 6). Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring uppgick i koncernen till -22,3 Mkr (17,4).

Kapitalförvaltning

Koncernens placeringstillgångar uppgick till 5 527,7 Mkr (4 792,4) vid verksamhetsårets slut. Året som helhet blev riktigt bra, i och med att såväl ränteportföljen och aktieportföljen utvecklades väl, samtidigt som fastighetsinnehaven ökade i värde. Stockholmsbörsens index slutade på 5,8 procent. Totalavkastningen på koncernens kapitalplaceringar uppgick till 505,5 Mkr (307,5), vilket motsvarar 9,6 % (6,5). Direktavkastningen uppgick till 78,9 Mkr (83,1), vilket motsvarar 1,5 % (1,8).

Liv och bank

Bolagets livförsäkringsverksamhet resulterade i ett resultat på -5,4 Mkr (-1,3) under verksamhetsåret. Bankverksamheten resulterade i ett överskott på 9,3 Mkr (1,9). Liv- och bankverksamheterna redovisas under Övriga intäkter och kostnader i resultaträkningen under icke teknisk redovisning samt i not 9.

RESULTAT

Koncernens resultat före skatt uppgick till 461,7 Mkr (322,5) och årets resultat efter skatt till 375,5 Mkr (283,8). Skatt på årets resultat uppgick till 86,2 Mkr (38,8). Skatten redovisas i not 10.

Summa övrigt totalresultat för perioden, brutto före skatt, uppgick till 1,7 Mkr (1,7). Årets totalresultat uppgick till 376,8 Mkr (285,1). Skatt på övrigt totalresultat uppgick till 0,4 Mkr (0,4).

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms vara väl balanserad. Den genomsnittliga skadeprocenten f.e.r. på 82,5 % (82,0) under senaste 5-årsperioden återspeglar försäkringsrisken. För att begränsa riskerna i försäkringsrörelsen tecknar bolaget återförsäkring. Återförsäkringsskyddet beskrivs mer ingående i not 2.

Den mottagna affären innehåller huvudsakligen svensk affär. Premieinkomsten uppgick under verksamhetsåret till 57,5 Mkr (53,6) eller 4,6 % (4,6) av totala premieinkomsten. Största risken i mottagen affär bedöms vara den i affären ingående Nordiska Kärnförsäkringspoolen. Maximal ansvarighet per skadehändelse i

Nordiska Kärnförsäkringspoolen uppgår för bolagets del till 33 Mkr.

I vår kapitalförvaltning har vi identifierat placeringsrisker bestående av kursrisk, valuta-risk, fastighetsrisk samt ränterisk. I not 2 lämnas en mer ingående redogörelse över bolagets risker och riskhantering.

Hållbarhet

Beskrivning av bolagets affärsidé ur ett hållbarhetsperspektiv finns i Verksamhetsåret 2016, som finns publicerad på bolagets hemsida.

Koncernen

Koncernen består av moderbolaget Länsförsäkringar Bergslagen (578000-9956) samt de helägda dotterbolagen Fastighets AB Congresshuset i Västerås (556185-9835), Länsförsäkringar Bergslagen Fastigheter AB (556683-5855) och Fastighetsförmedling i Lindesberg AB (556848-4041).

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Koncernens egna kapital inklusive årets resultat uppgår till 2 991,9 Mkr (2 615,1).

Dotterbolag

Länsförsäkringar Bergslagen äger aktier i tre helägda dotterbolag. Fastighets AB Congresshuset i Västerås vars verksamhet är att förvalta egen fastighet för uthyrning till konsert-, konferens- och restaurangverksamhet samt kontorslokaler. Länsförsäkringar Bergslagen Fastigheter AB vars verksamhet är att äga och förvalta aktier i publika aktiebolag samt Fastighetsförmedling i Lindesberg AB vars verksamhet är att förmedla fastigheter (not 12).

Förslag till resultatdisposition

Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman besluta att årets resultat för moderbolaget, 183 364 172 kr jämte balanserad vinst, 1 158 773 325 kr, totalt 1 342 137 497 kr överförs i ny räkning.

Femårsöversikt

KONCERNEN	2016	2015	2014	2013	2012
RESULTAT					
Premieintäkter f.e.r.	1 143 193	1 049 862	1 020 998	897 237	843 839
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen *)	25 050	2 427	13 966	16 245	16 442
Försäkringsersättningar f.e.r.	-984 132	-852 451	-835 862	-801 713	-623 931
Driftskostnader f.e.r.	-198 288	-178 714	-172 705	-155 866	-159 328
Övriga tekniska kostnader f.e.r.	-8 112	-3 754	-3 850	-	-
Tekniskt resultat före återbäring	-22 289	17 370	22 547	-44 097	77 021
Återbäring	-	-	-	-	-77 232
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen	-22 289	17 370	22 547	-44 097	-211
Finansrörelsens resultat	478 749	303 376	371 830	284 157	216 063
Övriga intäkter och kostnader	5 268	1 835	-4 687	-21 424	-32 829
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	461 728	322 581	389 690	218 636	183 023
ÅRETS RESULTAT EFTER BOKSLUTSDISPOSITIONER OCH SKATT	375 511	283 811	336 783	169 180	212 117
ÅRETS TOTALRESULTAT	376 802	285 102	338 074	182 392	214 061
*) Kalkylränta	0,2%	0,9%	0,9%	1,2%	1,2%
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringsstillgångar, verkligt värde	5 527 659	4 792 427	4 431 112	3 667 850	3 017 937
Premieinkomst f.e.r. P	1 180 009	1 092 377	1 052 538	934 794	870 697
Försäkringstekniska avsättningar f.e.r.	2 269 092	2 073 971	1 973 402	1 475 171	1 362 288
KONSOLIDERINGSKAPITAL					
Beskattat eget kapital	2 991 874	2 615 072	2 329 970	1 991 896	1 809 503
Uppskjuten skatt	590 618	517 596	479 010	426 062	376 357
Konsolideringskapital K	3 582 492	3 132 668	2 808 980	2 417 958	2 185 860
Konsolideringsgrad K/P	304%	287%	267%	259%	251%
Kapitalbas **)	3 582 492	3 132 668	2 808 980	2 417 958	2 185 860
Varav primärkapital	3 582 492	3 132 668	2 808 980	2 417 958	2 185 860
Erforderlig solvensmarginal **)	Utgått	231 700	213 121	172 741	158 755
SCR **)	201%	-	-	-	-
MCR **)	805%	-	-	-	-
**) För definition, se Ord och uttryck					
NYCKELTAL					
Försäkringsrörelsen					
Skadeprocent f.e.r.	86,1%	81,2%	81,9%	89,4%	73,9%
Driftskostnadsprocent f.e.r.	17,3%	17,0%	16,9%	17,4%	18,9%
Totalkostnadsprocent, f.e.r.	103,4%	98,2%	98,8%	106,7%	92,8%
Kapitalförvaltningen					
Direktavkastning ***)	1,5%	1,8%	1,9%	2,0%	2,4%
Totalavkastning ***)	9,6%	6,5%	9,2%	8,7%	7,6%
***) I beräkningen av direkt- och kapitalavkastningen har marknadsvärdet på fastigheterna reducerats med de låneskulder som hör till fastigheterna.					

Resultaträkning

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE		KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	Noter	2016	2015	2016	2015
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)					
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	3	1 253 739	1 169 751	1 253 739	1 169 751
Premier för avgiven återförsäkring	3	-73 730	-77 374	-73 730	-77 374
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-36 816	-42 515	-36 816	-42 515
S:a premieintäkter		1 143 193	1 049 862	1 143 193	1 049 862
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	25 050	2 427	25 050	2 427
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)					
Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	5	-937 436	-889 767	-937 436	-889 767
Återförsäkrarens andel	5	110 747	91 832	110 747	91 832
Förändring i avsättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring		-52 714	44 768	-52 714	44 768
Återförsäkrarens andel		-104 729	-99 284	-104 729	-99 284
S:a försäkringsersättningar		-984 132	-852 451	-984 132	-852 451
Driftskostnader	6, 27, 28	-198 288	-178 714	-199 850	-180 119
Övriga tekniska kostnader	7	-8 112	-3 754	-8 112	-3 754
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring		-22 289	17 370	-23 851	15 965
Återbäring		-	-	-	-
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-22 289	17 370	-23 851	15 965
ICKE-TEKNISK REDOVISNING					
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-22 289	17 370	-23 851	15 965
Kapitalavkastning, intäkter	8	152 172	151 909	168 191	137 106
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	8	364 831	252 011	233 003	141 403
Kapitalavkastning, kostnader	8	-9 919	-80 773	-9 919	-80 773
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	8	-3 285	-17 344	-3 285	-17 344
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-25 050	-2 427	-25 050	-2 427
Övriga intäkter och kostnader	9	5 268	1 835	5 268	1 835
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		461 728	322 581	344 357	195 765
Bokslutsdispositioner					
Förändring av säkerhetsreserv		-	-	-100 000	-71 000
Förändring av periodiseringsfond		-	-	3 400	-
Resultat före skatt		461 728	322 581	247 757	124 765
Skatt på årets resultat	10	-86 217	-38 770	-64 393	-22 594
ÅRETS RESULTAT		375 511	283 811	183 364	102 171
RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT					
Årets resultat		375 511	283 811	183 364	102 171
<i>Övrigt totalresultat för året</i>					
<i>Poster som kommer omklassificeras till årets resultat:</i>					
Vinst vid omvärdering av rörelsefastigheter		1 655	1 655	-	-
Skatt hänförlig till poster i övrigt totalresultat	10	-364	-364	-	-
Summa övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		1 291	1 291	-	-
SUMMA TOTALRESULTAT		376 802	285 102	183 364	102 171

Balansräkning

TILLGÅNGAR		KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	Noter	2016	2015	2016	2015
Placeringstillgångar					
Byggnader och mark	11				
Förvaltningsfastigheter		475 700	471 600	346 455	342 355
Rörelsefastigheter		82 755	82 755	-	
Aktier och andelar i koncernföretag	12	-	-	368 000	207 011
Aktier och andelar	13, 14	3 880 417	3 117 494	2 964 965	2 480 055
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	13, 14	1 086 374	1 118 599	1 086 374	1 118 599
Övriga lån		1 328	1 138	25 291	38 551
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		1 085	841	1 085	841
S:a placeringstillgångar		5 527 659	4 792 427	4 792 170	4 187 412
ÅF:s andel av försäkringstekniska avsättningar					
Oreglerade skador		296 044	400 774	296 044	400 774
S:a ÅF:s andel av försäkringstekniska avsättningar		296 044	400 774	296 044	400 774
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring	15	438 092	403 617	438 092	403 617
Fordringar avseende återförsäkring		22 888	20 480	22 888	20 480
Aktuell skattefordran		11 838	13 238	11 838	13 238
Uppskjuten skattefordran		816	649	816	649
Övriga fordringar		11 205	58 884	10 649	58 523
S:a fordringar		484 839	496 868	484 283	496 507
Andra tillgångar					
Materiella tillgångar och varulager	16	10 645	12 954	4 760	5 671
Kassa och bank		193 673	287 906	186 116	264 679
S:a andra tillgångar		204 318	300 860	190 876	270 350
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränte- och hyresintäkter		2 592	2 697	1 503	2 142
Förutbetalda anskaffningskostnader	17	15 728	15 696	15 728	15 696
S:a förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		18 320	18 393	17 231	17 838
SUMMA TILLGÅNGAR		6 531 180	6 009 322	5 780 604	5 372 881

Balansräkning

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	Noter	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
		2016	2015	2016	2015
Eget kapital					
Uppskrivningsfond		-	-	77 412	77 412
Reservfond		-	-	27 211	27 211
Reserver		42 479	41 188	-	-
Balanserad vinst		2 573 884	2 290 073	1 158 773	1 056 603
Årets resultat		375 511	283 811	183 364	102 171
S:a eget kapital		2 991 874	2 615 072	1 446 760	1 263 396
Varau bundet eget kapital				104 622	104 622
Varau fritt eget kapital				1 342 137	1 158 773
Obeskattade reserver	18	-	-	1 200 489	1 103 889
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)					
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	19	531 115	494 294	531 115	494 294
Oreglerade skador	20	2 028 830	1 975 209	2 028 830	1 975 209
Återbäring och rabatter		5 191	5 242	5 191	5 242
S:a försäkringstekniska avsättningar		2 565 136	2 474 745	2 565 136	2 474 745
Andra avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser	21	5 807	8 149	5 807	8 149
Avsättning för uppskjuten skatt	22	590 618	517 596	310 489	259 225
Övriga avsättningar	23	635	726	635	726
S:a andra avsättningar		597 060	526 471	316 931	268 100
Skulder					
Skulder avseende direkt försäkring	24	330	623	330	623
Skulder avseende återförsäkring		14 514	14 568	14 514	14 568
Derivat	13, 14	13 522	35 196	13 522	35 196
Övriga skulder	25	183 300	185 520	60 854	58 572
S:a skulder		211 666	235 907	89 220	108 959
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		165 444	157 127	162 068	153 792
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		6 531 180	6 009 322	5 780 604	5 372 881

Rapport över förändring i eget kapital

KONCERNEN	Omvärdering rörelsefastighet	Reserver	Balanserade vinstmedel	Årets resultat	Summa Eget kapital
Ingående balans per 1 januari 2015		39 897	1 953 290	336 783	2 329 970
Årets resultat				283 811	283 811
<i>Övrigt totalresultat för året</i>					
Omvärdering - brutto		1 655			1 655
Omvärdering - skatt		-364			-364
Summa totalresultat		1 291			1 291
Omföring av föregående års resultat			336 783	-336 783	-
Utgående balans per 31 december 2015		41 188	2 290 073	283 811	2 615 072
Ingående balans per 1 januari 2016		41 188	2 290 073	283 811	2 615 072
Årets resultat				375 511	375 511
<i>Övrigt totalresultat för året</i>					
Omvärdering - brutto		1 655			1 655
Omvärdering - skatt		-364			-364
Summa totalresultat		1 291			1 291
Omföring av föregående års resultat			283 811	-283 811	-
Utgående balans per 31 december 2016		42 479	2 573 884	375 511	2 991 874
	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		
	Uppskrivningsfond	Reservfond	Balanserade vinstmedel	Årets resultat	Summa Eget kapital
MODERBOLAGET					
Ingående balans per 1 januari 2015	77 412	27 211	936 423	120 180	1 161 225
Årets resultat				102 171	102 171
Omföring av föregående års resultat			120 180	-120 180	-
Utgående balans per 31 december 2015	77 412	27 211	1 056 603	102 171	1 263 396
Ingående balans per 1 januari 2016	77 412	27 211	1 056 603	102 171	1 263 396
Årets resultat				183 364	183 364
Omföring av föregående års resultat			102 171	-102 171	-
Utgående balans per 31 december 2016	77 412	27 211	1 158 773	183 364	1 446 760

Kassaflödesanalys

DIREKT METOD	KONCERNEN		MODERBOLAGET	
	2016	2015	2016	2015
LÖPANDE VERKSAMHET				
<i>Försäkringsrörelsen</i>				
Premieinbetalningar	1 223 113	1 125 829	1 223 113	1 125 853
Utbetalningar av premier till återförsäkrare	-73 785	-77 641	-73 785	-77 641
Skadeutbetalningar	-937 435	-889 767	-937 435	-889 767
Skadeinbetalningar från återförsäkrare	108 339	85 851	108 339	85 851
Driftsutgifter	-162 366	-192 284	-153 573	-190 738
Utbetalningar av återbäring	-51	4 068	-51	4 068
<i>Kapitalförvaltningen</i>				
Direktavkastning, räntor och utdelning	75 590	77 675	92 141	62 836
Nettoinvesteringar i:				
- byggnader & mark	-	-	-	-
- finansiella placeringstillgångar	-314 865	-111 923	-174 969	-117 308
Betald skatt	-13 725	-636	-13 295	-218
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-95 185	21 172	-79 515	2 936
Investeringsverksamheten				
Nettoinvesteringar i materiella tillgångar	952	-2 720	952	-2 720
Kassaflöde från investeringsverksamheten	952	-2 720	952	-2 720
Årets kassaflöde	-94 233	18 452	-78 563	216
Likvida medel vid årets början	287 906	269 454	264 679	264 463
Årets kassaflöde	-94 233	18 452	-78 563	216
Likvida medel vid årets slut	193 673	287 906	186 116	264 679

Resultatanalys

MODERBOLAGET – Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat

Direkt försäkring i Sverige									
	Not	Totalt 2016	Hem Villa Fritidshus	Företag Fastighet Lantbruk	Sjuk- & olycksfall	Motor- fordon	Trafik	Summa dir.förs. i Sverige	Mottagen återför- säkring
Premieintäkt f.e.r.	1	1 143 193	232 404	298 915	33 174	348 668	172 149	1 085 310	57 883
Kapitalavkastning från finansrörelsen		25 050	-	-	955	-	16 903	17 858	7 192
Försäkringsersättningar f.e.r.	2	-984 132	-211 047	-244 848	-43 744	-258 295	-175 902	-933 836	-50 296
Driftskostnad f.e.r.		-199 850	-45 635	-73 645	-6 070	-47 705	-26 108	-199 163	-687
Övriga tekniska kostnader f.e.r.		-8 112	-	-	-	-	-8 112	-8 112	-
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-23 851	-24 278	-19 578	-15 685	42 668	-21 070	-37 943	14 092
Avvecklingsresultat									
Avvecklingsresultat, brutto		47 759	-4 759	9 069	-4 196	231	47 414	47 759	-
Återförsäkrares andel		-30 318	7 043	733	-35	368	-38 427	-30 318	-
Avvecklingsresultat f.e.r.		17 441	2 284	9 802	-4 231	599	8 987	17 441	-
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring									
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		531 115	113 672	139 094	17 321	168 000	90 437	528 524	2 591
Avsättning för oreglerade skador		2 028 830	113 601	274 697	174 084	62 754	814 115	1 439 251	589 579
Avsättning för återbäring		5 191	1 096	1 641	105	1 350	999	5 191	-
Summa försäkringstekniska avsättningar, brutto		2 565 136	228 369	415 432	191 510	232 104	905 551	1 972 966	592 170
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar									
Avsättning för oreglerade skador		296 044	3 843	53 263	394	292	238 252	296 044	-
NOTER TILL RESULTATANALYS									
NOT 1									
Premieintäkt f.e.r.		1 143 193	232 404	298 915	33 174	348 668	172 149	1 085 310	57 883
Premieinkomst före avgiven återförsäkr.		1 253 739	251 000	347 678	37 251	366 179	194 092	1 196 200	57 539
Premier för avgiven återförsäkring		-73 730	-7 218	-42 633	-1 913	-5 051	-16 915	-73 730	-
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-36 816	-11 378	-6 130	-2 164	-12 460	-5 028	-37 160	344
NOT 2									
Försäkringsersättningar f.e.r.		-984 132	-211 047	-244 848	-43 744	-258 295	-175 902	-933 836	-50 296
Utbetalda försäkringsersättningar		-826 689	-212 567	-202 548	-23 187	-245 942	-106 490	-790 734	-35 955
Före avgiven återförsäkring		-859 627	-202 945	-247 371	-18 061	-228 738	-126 557	-823 672	-35 955
Återförsäkrares andel		110 747	15 621	56 813	-	2 369	35 944	110 747	-
Skaderegleringskostnader		-77 809	-25 243	-11 989	-5 126	-19 573	-15 878	-77 809	-
Förändring i Avsättning för oreglerade skador f.e.r.		-157 443	1 520	-42 300	-20 557	-12 353	-69 412	-143 102	-14 341
Före avgiven återförsäkring		-52 714	10 089	-5 845	-20 697	-10 351	-11 569	-38 373	-14 341
Återförsäkrares andel		-104 729	-8 569	-36 455	140	-2 002	-57 843	-104 729	-

Noter till resultat- och balansräkningen

Om inget annat anges, avser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget. Samtliga belopp anges i Tkr och är avrundade till närmaste tusental.

Not 1 Redovisningsprinciper

ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR

Årsredovisningen och koncernredovisningen avges per 31 december 2016 och avser Länsförsäkringar Bergslagen som är ett ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Västerås. Adressen till huvudkontoret är Stora gatan 41, Västerås och organisationsnumret är 578000-9956. Huvudsaklig verksamhet är att teckna försäkring. Länsförsäkringar Bergslagen AB är toppmoder i koncernen.

I denna not beskrivs inledningsvis koncernens redovisningsprinciper. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen, med de avvikelser som anges i avsnittet "Moderbolagets redovisningsprinciper".

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen för Länsförsäkringar Bergslagen har upprättats i enlighet med Lagen om Årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL). Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd 2015:12, RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner, samt International Financial Reporting Standards (IFRS) och tolkningar av International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) som antagits av EU.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen utom i de fall som anges i avsnittet "Moderbolagets redovisningsprinciper". De avvikelser som förekommer mellan moderbolaget och koncernen föranleds av begränsningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av ÅRFL samt i vissa fall av skatteskäl.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Upprättande av redovisning i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av intäkter, kostnader, tillgångar, skulder och eventalförpliktelser. Dessa uppskattningar och bedömningar, som görs av ledningen, är baserade på historiska erfarenheter och grundar sig på den bästa information som fanns tillgänglig på balansdagen. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om den endast påverkar denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Bedömningar ligger till grund för värdering av nivå 3 tillgångar. Se not 14 för information om hur värdering har skett.

Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av byggnader och mark samt försäkringstekniska avsättningar har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Upplysningar om värderingsmetod avseende byggnader och mark framgår av not 11. Värdering av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2, där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

Nya och ändrade standarder som tillämpas 2016

Inga av de standarder som trätt ikraft och som ska tillämpas första gången för räkenskapsår som börjar 1 januari 2016 har haft någon väsentlig inverkan på koncernens redovisningsprinciper eller upplysningar för det aktuella räkenskapsåret eller föregående räkenskapsår och förväntas inte heller ha någon väsentlig inverkan på kommande perioder.

Nya och ändrade standarder som tillämpas efter 2016

Ett antal nya standarder och tolkningar träder ikraft för räkenskapsår som börjar efter 1 januari 2017 och har inte tillämpats vid upprättandet av denna finansiella rapport. Inga av dessa förväntas ha någon väsentlig inverkan på koncernens finansiella rapporter med undantag av de som följer nedan:

IFRS 9 "Finansiella instrument" hanterar klassificering, värdering och redovisning av finansiella tillgångar och skulder. Den fullständiga versionen av IFRS 9 gavs ut i juli 2014 och är antagen av EU. Den ersätter de delar av IAS 39 som hanterar klassificering och värdering av finansiella instrument. IFRS 9 behåller en blandad värderingsansats men förenklar denna ansats i vissa avseenden. Det kommer att finnas 3 värderingskategorier för finansiella tillgångar, upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde över övrigt totalresultat och verkligt värde över resultaträkningen. Hur ett instrument ska klassificeras beror på företagets affärsmodell och instrumentets karaktäristika. Investeringar i eget kapitalinstrument ska redovisas till verkligt värde över resultaträkningen men det finns även en möjlighet att vid första redovisningstillfället redovisa instrumentet till verkligt värde över övrigt totalresultat. Ingen omklassificering till resultaträkningen kommer då ske vid avyttring av instrumentet. IFRS 9 inför också en ny modell för beräkning av kreditförlustreserv som utgår från förväntade kreditförluster. För finansiella skulder ändras inte klassificeringen och värderingen förutom i det fall då en skuld redovisas till verkligt värde över resultaträkningen baserat på verkligt värde alternativet.

Standarden ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas 1 januari 2018. Tidigare tillämpning är tillåten. Försäkringsföretag har möjlighet att uppskjuta tillämpningen av standarden till dess att IFRS 17, Insurance Contracts, börjar tillämpas, dock senast 2021. Koncernen har ännu inte utvärderat vid vilken tidpunkt standarden kommer att tillämpas. Utvärdering av effekter pågår och den initiala bedömningen är att införandet inte kommer att ha någon väsentlig effekt på värdering eller resultatredovisning.

IFRS 15 "Revenue from contracts with customers" reglerar hur redovisning av intäkter, från andra avtal än försäkringsavtal, ska ske. De principer som IFRS 15 bygger på ska ge användare av finansiella rapporter mer användbar information om företagets intäkter. Den utökade upplysningsskyldigheten innebär att information om intäktslag, tidpunkt för reglering, osäkerheter kopplade till intäktsredovisning samt kassaflöde hänförligt till företagets kundkontrakt ska lämnas. En intäkt ska enligt IFRS 15 redovisas när kunden erhåller kontroll över den försälda varan eller tjänsten och har möjlighet att använda och erhåller nyttan från varan eller tjänsten. IFRS 15 ersätter IAS 18 Intäkter och IAS 11 Entreprenadavtal samt därtill hörande SIC och IFRIC. IFRS 15 träder ikraft den 1 januari 2018 och är antagen av EU. Förtida tillämpning är tillåten. För närvarande kan koncernen inte uppskatta de nya reglernas kvantitativa inverkan på de finansiella rapporterna. Koncernen kommer att göra en detaljerad utvärdering under det kommande året.

IFRS 16 Leases publicerades i januari 2016 och ersätter IAS 17 Leasing-avtal och där till hörande tolkningar. Den största effekten från de nya reglerna är att en leasetagare ska redovisa en leasingtillgång (rätten att använda en tillgång) och en finansiell skuld i balansräkningen. I resultaträkningen ersätts den linjära operationella leasingkostnaden av en kostnad för avskrivning av den leasade tillgången och en räntekostnad för den finansiella skulden. I nuläget redovisar inte leasetagaren operationella leasingar i balansräkningen. Koncernens bedömning är att denna standard inte kommer att ha någon väsentlig effekt på koncernens finansiella rapporter. Standarden ska tillämpas från 1 januari 2019 och är inte antagen av EU.

Inga andra av de IFRS eller IFRIC-tolkningar som ännu inte har trätt i kraft, väntas ha någon väsentlig inverkan på koncernen.

>>>

Noter till resultat- och balansräkningen

Valuta

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer bolagen bedriver sin verksamhet. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar. Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ett icke-tekniskt resultat, som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen inkluderar realiserade värdeförändringar. Den överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkten f.e.r. samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador f.e.r. under året. Använda räntesatser visas under not 4.

KONSOLIDERINGSPRINCIPER

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Koncernen kontrollerar ett företag när den exponeras för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt innehav i företaget och har möjlighet att påverka avkastningen genom sitt bestämmande inflytande. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras. Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden. Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och realiserade vinster eller förluster som uppkommer från interna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Realiserade vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag och gemensamt kontrollerade företag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Realiserade förluster elimineras på samma sätt som realiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

INTÄKTER

Intäkter hänförliga från försäkringsavtal behandlas under avsnittet "Redovisning av försäkringsavtal".

Intäkter för förmedling av bank-, fond- och livtjänster

Bolaget förmedlar ett brett utbud av försäkring inom livområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och erhåller ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke tekniska resultatet under Övriga intäkter och kostnader. Intäkterna redovisas i den takt de tjänas in, det vill säga när tjänsten utförts.

Hyresintäkter

Hyresintäkter och kostnader redovisas som driftsnetto under kapitalavkastningen. Se not 8.

Ränteintäkter

För alla räntebärande finansiella instrument (även de som värderats till verkligt värde) redovisas ränteintäkter med tillämpning av effektivräntemetoden.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella tillgångar eller skulder tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärsdagsredovisning). Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörs-skulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger (även om faktura ännu inte mottagits). Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för delar av finansiella tillgångar.

Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för delar av finansiella skulder. Finansiella tillgångar och skulder presenteras brutto i balansräkningen om det inte finns en rätt och en avsikt att reglera mellanhavandena netto. I dessa fall presenteras posterna netto. För alla räntebärande finansiella instrument (även de som värderas till verkligt värde) redovisas ränteintäkter och räntekostnader med tillämpning av effektivräntemetoden. Upplupen ränta på räntebärande tillgångar och skulder redovisas tillsammans med tillgången eller skulden som räntan belöper på.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificerats som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader (exempelvis courtage) för dessa instrument kostnadsförs således direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument svarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde inklusive transaktionskostnader. Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan. För redovisade värden med uppdelning på värderingskategori se not 14.

Klassificering av finansiella instrument

Finansiella tillgångar värderas till verkligt värde med värdeförändringar redovisade över resultaträkningen. Länsförsäkringar Bergslagen förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (alla aktier, obligationer, derivat och fastigheter) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserade som realiserade resultat (förutom i de fåtal fall när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt). Detta innebär att även placeringar i onoterade aktier såsom t.ex. Länsförsäkringar AB ingår i denna utvärdering. Länsförsäkringar Bergslagen kategoriserar alltid sina finansiella tillgångar såsom finansiella tillgångar som identifierats som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt och när redovisningslagstiftningen inte medger detta vid redovisning i juridisk person.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen utgörs i balansräkningen av aktier i andra företag än koncern och intresseföretag samt obligationer.

Alla derivat klassificeras som innehav för handelsändamål oavsett syftet med innehavet (i enlighet med IAS 39). Finansiella tillgångar som innehas för handelsändamål ingår i kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen.

Lånefordringar och kundfordringar

Låne- och kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Vid varje rapporttillfälle utvärderar företaget om det finns objektiva indikationer att låne- och kundfordringar är i behov av nedskrivning. Initialt sker värdering till verkligt värde inklusive transaktionskostnader.

Likvida medel

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader, och som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av skulder till kreditinstitut och övriga skulder. Finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades när skulden togs. Initialt sker värdering till verkligt värde inklusive transaktionskostnader.

Värderingsprinciper

Verkligt värde är det pris som vid värderingstidpunkten skulle erhållas vid försäljning av en tillgång eller betalas vid en överlåtelse av en skuld genom en ordnad transaktion mellan marknadsaktörer. Verkligt värde på finansiella tillgångar som är noterade på en aktiv marknad motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan avdrag för framtida transaktionskostnader. Sådana instrument återfinns på balansposterna Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper.

Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom att använda värderingstekniker, till exempel nyligen genomförda transaktioner, pris på liknande instrument och diskonterade kassaflöden. Onoterade tillgångar utgörs i balansräkningen av derivat, onoterade aktieinnehav och vissa hybridkontrakt.

Bolagets aktieinnehav i Länsförsäkringar AB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta lägre värde.

Verkligt värde på derivat som inte är noterade på en aktiv marknad fastställs genom en användning av värderingsmodeller som är etablerade på marknaden. Nettovinst eller nettoförlust per kategori av finansiella instrument redovisas i not 8.

Redovisning i resultaträkningen av realiserade och orealiserade värdeförändringar

För de finansiella instrument som värderas till verkligt värde över resultaträkningen redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar i den icke-tekniska redovisningen som kapitalavkastningens intäkter eller kostnader. I realiserat resultat ingår räntor och utdelningar.

ÖVRIGA TILLGÅNGAR

Byggnader och mark

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehas i syfte att erhålla hyresintäkter och/eller avkastning genom värdestegring. Initialt redovisas förvaltningsfastigheter till anskaffningskostnad, vilket inkluderar till förvärvet direkt hänförliga utgifter. Förvaltningsfastigheter redovisas i balansräkningen till verkligt värde.

Verkligt värde är det pris som vid värderingstidpunkten skulle erhållas vid försäljning av en tillgång eller betalas vid en överlåtelse av en skuld genom en ordnad transaktion mellan marknadsaktörer. Verkligt värde på förvaltningsfastigheterna har fastställts av ett externt värderingsföretag.

Tillkommande utgifter för förvaltningsfastigheter läggs till det redovisade värdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar

som är förknippade med utgiften kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer. Utgifter som avser utbyten av hela eller delar av identifierade komponenter av fastigheten aktiveras liksom utgifter för helt nya komponenter. Reparationer av förvaltningsfastigheter kostnadsförs i samband med att utgiften uppkommer.

Rörelsefastigheter

Rörelsefastigheter är fastigheter som används i en betydande omfattning i den egna verksamheten. Enligt IFRS skall reglerna i IAS 16 tillämpas för rörelsefastigheter i koncernen. Länsförsäkringar Bergslagen har valt att redovisa rörelsefastigheter till ett omvärderat värde, vilket är det verkliga värdet efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och justering på grund av omvärdering på omvärderingsdagen. Värdeökningar till följd av omvärdering redovisas normalt mot omvärderingsreserv vilket redovisas som övrigt totalresultat och ackumuleras i omvärderingsreserven i eget kapital. Om ökningen utgör återföring av tidigare redovisad värdenedgång avseende samma tillgång, redovisas ökningen som en minskad kostnad i resultaträkningen. Dock redovisas minskningen i övrigt totalresultat till den del det finns eventuellt befintligt saldo i omvärderingsreserven hänförligt till tillgången. Det ingående verkliga värdet ligger till grund för avskrivningar.

Materiella tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas i koncernen till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförliga kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans och hantering, installation, lagfarter, konsulttjänster och juristtjänster.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod, mark skrivs inte av.

Redovisning av försäkringsavtal

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument (lån) eller serviceavtal. Enligt de kontrakt som Länsförsäkringar Bergslagen tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Samtliga bolagets försäkringskontrakt har därför bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

>>>

Noter till resultat- och balansräkningen

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker i balansräkningen. Beräkning av avsättning sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffade skador vare sig de är anmälda till bolaget eller ej. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Samt i förekommande fall avsättning för återbäring och rabatter.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringsavtal. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna för skadereglering, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad IBNR-avsättning. Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering. Uppskattning av avsättningsbehovet görs för flera skadearter med statistiska metoder. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning. Avsättning för oreglerade skador är väsentlig för bedömning av bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom avvikelser mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i avvecklingsresultat som redovisas kommande år. En redogörelse för bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen. Risken för en felaktig avsättning kommenteras vidare i not 2.

Med undantag för skadelivräntor så diskonteras inte avsättning för oreglerade skador. Avsättningen för skadelivräntor beräknas enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder, och diskonteras till marknadsränta enligt FFFS 2011:22.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under kostnads-posten Premier för avgiven återförsäkring. Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuellt nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtal.

Driftskostnader

Driftskostnader i försäkringsrörelsen redovisas funktionsuppdelade som anskaffningskostnader, skaderegleringskostnader och administrationskostnader. Driftskostnader för skadereglering redovisas som en del av resultaträkningens försäkringsersättningar. Driftskostnader för kapitalavkastning redovisas under icke tekniska resultatet som kapitalavkastning kostnader. Driftskostnader i förmedlad affär redovisas under icke tekniska resultatet som övriga intäkter och kostnader.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Försäkringsrörelsen har tillförts en ränta baserat på summan av halva premieintäkten efter avgiven återförsäkring och genomsnittet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador efter avgiven återförsäkring under året. Räntesatsen är riskfri ränta, som för 2016 bestämts till 0 procent för kort affär och 0,15 procent för lång affär. Marknadsräntan har under 2016 varit negativ. Länsförsäkringar Bergslagen räknar inte negativ ränta utan har därför satt räntan för kort affär till 0 procent.

För skadelivräntor antas den värdeförändring som sker i dess avsättningar motsvara det rimliga avkastningskrav som föreligger på finansrörelsen och bildar därmed den kapitalavkastning som överförs från finansrörelsen till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen blir positiv om marknadsräntorna går upp och om inflationen stiger, men kan också bli negativ om motsatsen sker.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna aktiveras. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonal. Anskaffningskostnader avskrivs på 12 månader.

Återbäring

Styrelsen kan besluta om återbäring till försäkringstagarna då rörelse-resultatet är positivt. Efter styrelsens beslut fastställs vilka kriterier som ska ligga till grund för utbetalning. Kostnaden för återbäring redovisas som återbäring i resultaträkningen.

Avsättningar och eventalförpliktelser

En avsättning redovisas i balansräkningen när en befintlig legal eller informell förpliktelse föreligger som en följd av en inträffad händelse och det också är troligt att regleringen av denna förpliktelse kommer att kräva ett utflöde av ekonomiska resurser vars storlek kan uppskattas tillförlitligt. Om effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, diskonteras det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar marknadsbedömningar, och om det är lämpligt, de risker som är förknippade med förpliktelsen.

En eventalförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser, eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldig om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad på grund av att annullationsansvaret är treårigt. Bolaget reserverar förväntad återbetalning av försäkringspremier.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget ska ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att Länsförsäkringar Bergslagen ska stå för 80 procent av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas direkt mot eget kapital då även den tillhörande skatteeffekten redovisas mot eget kapital. Aktuell skatt är skatt som ska betalas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Ersättning till anställda

Förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda pensionsplaner för ersättningar efter avslutad anställning redovisas som kostnad i resultaträkningen när de uppstår. Förmånsbestämda planer för ersättningar efter avslutad anställning redovisas på samma sätt som avgiftsbestämda.

Pensioner genom försäkring

Företagets pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggnade genom försäkringsavtal. Pensionsplanen för företagets anställda har bedömts vara en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Företaget saknar dock tillräcklig information för att möjliggöra en redovisning i enlighet med IAS 19, och redovisar därför i enlighet med UFR 10 dessa pensionsplaner som avgiftsbestämda. Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

Pensioner – övrigt

Företaget har genom det centrala kollektivavtalet avseende tjänstepensioner som tryggats genom försäkring, en särskild rätt för vissa anställda, att den anställda kan avsluta sin tjänstgöring tidigast från och med 62 års ålder. Se not 21.

Kostnader för ersättningar i samband med att personal slutar före den normala tidpunkten redovisas när kostnaden uppstår. När ersättningar erbjuds för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Av detta avsnitt framgår på vilka punkter moderbolagets redovisningsprinciper avviker från koncernens. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderbolaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter.

Dotterföretag och intresseföretag

Andelar i dotterföretag och intresseföretag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdeметоден. Nedskrivningsbehov testas löpande.

Skatter

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Koncernbidrag som företaget erhållit från dotterföretag redovisas efter samma principer som sedvanliga utdelningar från dotterföretag. Koncernbidrag som företaget lämnar till dotterföretag redovisas som investering i aktier i dotterföretag.

Fastigheter

Samtliga moderbolagets fastigheter redovisas som förvaltningsfastigheter.

Not 2	Risker och riskhantering
--------------	---------------------------------

Inledning

Bolagets resultat beror dels av försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där samt av kapitalförvaltningen och de marknadsrisker som hanteras i denna. Bolaget säljer även livförsäkringar och bankprodukter för Länsförsäkringar Livs och Länsförsäkringar Banks räkning där kreditrisken är den mest påtagliga risken vid sidan om den operativa risken.

Risk och riskhantering är därför en central del av verksamheten i Länsförsäkringar Bergslagen. Denna not omfattar en beskrivning av bolagets riskhanteringsorganisation samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om bolagets risker.

Solvens II

Den 1 januari 2016 trädde Solvens II i kraft, med nya regler för försäkringsrörelse. Riktlinjer från EIOPA har samma rättsliga status som svenska allmänna råd. Solvens II-regelverket består av följande delar:

- *Solvens 2-direktivet* (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG)
- *Solvens 2-förordningen* (Kommissionens delegerade förordning EU 2015/35 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG)
- *Kommissionens genomförandeförordningar* (tekniska genomförandestandarder)
- *Riktlinjer från Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten* (EIOPA)

Solvens II-direktivet har genomförts i svensk rätt genom ändringar i försäkringsrörelselagen och nya och ändrade föreskrifter från FI.

>>>

Noter till resultat- och balansräkningen

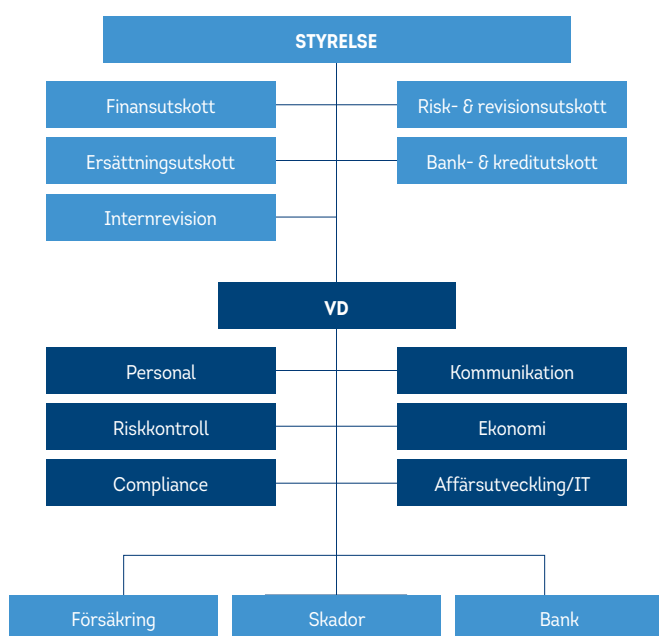
Företagsstyrningssystem

Länsförsäkringar Bergslagens företagsstyrningssystem syftar till att säkerställa en tillfredställande styrning och ledning av bolaget samt uppfyllnad av dess uppdrag och mål inom ramen för beslutad risktolerans och uppsatta regelverk.

Företagsstyrningssystemet delas in i följande områden:

1. Uppdrag, vision, riskfilosofi, mål, värderingar och strategi
2. Organisationsstruktur
3. Riskbaserad verksamhetsstyrning och intern styrning och kontroll.

Bolagets operativa organisation är utformad för att säkerställa beslutsordning och ansvarsfördelning i verksamheten mellan befattningar och funktioner.

Varje verksamhetsdel leds av en chef som rapporterar till VD i bolaget. Chefen ansvarar för att bedriva arbetet enligt de styrande dokument, processer och arbetsinstruktioner som finns föreskrivna samt säkerställa efterlevnaden av dessa. Således ansvarar denne för den interna styrningen och kontrollen och riskhanteringen inom sitt verksamhetsområde.

Styrelsen har fyra utskott till sitt förfogande: finansutskott, bank- och kreditutskott, ersättningsutskott samt risk- och revisionsutskott.

I *finansutskottet* ingår styrelsens ordförande, minst ytterligare en styrelseledamot samt VD. Operativt finansansvarig är adjungerad ledamot. Finansutskottet äger rätt att ta beslut inom ramen för normalportföljens avvikelseintervall och är ansvarigt för att aktuell risknivå i kapitalförvaltningen är inom ramen för den av styrelsen beslutade risknivån. Finansutskottet, har bland annat till uppgift att löpande följa utvecklingen av bolagets tillgångar och lämna förslag till eventuella förändringar av normalportföljen och det regelverk som styr bolagets kapitalförvaltning. Finansutskottet ska ha minst fyra protokollförda möten per år.

Bank- och kreditutskottet består av två styrelseledamöter och VD. Enligt lokal kreditinstruktion ska krediter överstigande 25 Mkr tillstyrkas av VD och bank- och kreditutskottet före beslut hos Länsförsäkringar Bank. I bank- och kreditutskottet rapporteras kvartalsvis de 10 största engagemangen, fallerade och andra väsentliga händelser. Vid sammanträde inom bank- och kreditutskottet skall protokoll föras. Protokollen skall delges styrelsen.

Bolaget har även ett risk- och revisionsutskott som ska svara för beredningen av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra bolagets interna styrning och kontroll vad gäller finansiell rapportering, riskhantering och riskkontroll, regelefterlevnad och övrig intern styrning och kontroll samt därmed sammanhängande ärenden som styrelsen hänskjuter till risk- och revisionsutskottet. Vid sammanträde inom risk- och revisionsutskottet skall protokoll föras. Protokollen skall delges styrelsen. Risk- och revisionsutskottet består av två av styrelsens ledamöter. Styrelsens ordförande kan inte vara ordförande i utskottet.

Styrelsen har inom sig utsett ett *ersättningsutskott* som utgörs av ordföranden och vice ordföranden. Ersättningsutskottet ska bereda frågor om ersättning och övriga anställningsvillkor för VD samt principer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledningen inför behandling av styrelsen. Vid sammanträde inom ersättningsutskottet skall protokoll föras. Protokollen skall delges styrelsen.

Bolaget har dessutom en säkerhetsansvarig och en säkerhetsgrupp som har till uppgift att löpande arbeta med operativa säkerhetsfrågor. Säkerhetsarbetet är även samordnat med motsvarande funktioner inom Länsförsäkringar AB. Bolaget har också ett väl fungerande miljöledningssystem, vars syften till stor del är att hantera och begränsa bolagets risktagande inom dessa områden.

System för riskhantering och intern styrning och kontroll

Bolagets verksamhet är förenad med risktagande vilket medför att bolaget måste ha ett ändamålsenligt system för riskhantering och regelefterlevnad. För att uppnå effektivitet måste systemet vara väl integrerat med företagsstyrningen och innehålla metoder för intern styrning och kontroll. Målet med riskhanteringssystemet är att verksamheten bedrivs med ett medvetet risktagande som aldrig äventyrar bolagets långsiktiga lönsamhet och existens. Riskhanteringssystemet stödjer bolaget i att hantera och medvetet styra de risker bolaget utsätts för, så att onödiga risker undviks eller inte på något sätt uppmuntras.

Ett viktigt syfte är också att tillse att bolaget har en betryggande solvens i förhållande till de risker bolaget är exponerat för.

Riskbaserad verksamhetsstyrning

Syftet med bolagets riskbaserade verksamhetsstyrning är att understödja verksamheten och dess mål genom att på ett effektivt sätt hantera och ta hänsyn till risk. Riskbaserad styrning utförs i verksamheten genom:

- Affärsplanering och affärsmässiga beslut tar höjd för identifierade risker och framtida händelser med potentiell inverkan på bolagets möjlighet att uppfylla sina mål.
- Löpande styrning, hantering och rapportering av risker samt det kapitalkrav som riskerna innebär.
- Egen risk- och solvensanalys (ERSA) som är integrerad med bolagets kapitalplanering och som tar sin utgångspunkt i bolagets affärsplan.

Bolagets riskfilosofi innebär att bolaget arbetar strukturerat och disciplinerat med riskhantering för att fatta medvetna beslut, understödja strategiska mål samt undvika förluster. Risktagande är nödvändigt för att uppnå verksamhetens mål och ska ske utifrån medvetna beslut. Risktagandet ska inte nödvändigtvis minimeras men vara befogat utifrån förväntad avkastning.

Bolaget är verksamt på en reglerad marknad varvid regelöverträdelser inte är acceptabla. Compliancerisk är inte föremål för medvetet risktagande.

Bolagets risker delas in i nedanstående kategorier:

- Skade-försäkringsrisk - Premierisk - Reservrisk - Katastrofrisk	- Marknadsrisk - Ränterisk - Aktiekursrisk - Fastighetsrisk - Spreadrisk - Valutarisk - Koncentrationsrisk i placerings-tillgångar	- Motpartsrisk - Motpartsrisk utom placerings-tillgångarna - Motpartsrisk inom placerings-tillgångarna - Annan motpartsrisk	- Livförsäkringsrisk - Dödsfallsrisk - Livfallerisk - Invaliditets- och sjukrisk - Driftskostnadsrisk - Annulationsrisk - Katastrofrisk
- Operativ risk - Interna oegentligheter - Extern brottslighet - Anställningsförhållanden och arbetsmiljö - Affärsförhållanden - Skada på fysiska tillgångar - Avbrott och störning i verksamhet och system - Transaktionshantering och processstyrning	Likviditetsrisk inkl. finansieringsrisk	- Affärsrisk - Strategisk risk - Intjäningsrisk - Ryktesrisk	
	Övriga risker		

Bolagets risker delas, utöver ovanstående kategorier, sedan in efter huruvida de är eftertraktade i form av önskade, nödvändiga eller icke önskvärda risker. Indelningen ger uttryck för bolagets attityd till dess risker och är samstämmig med Länsförsäkringar Bergslagens övergripande strategi.

Beroende på bolagets attityd till de olika riskkategorierna fastställs sedan ett regelverk för hur bolaget ska ta alternativt begränsa risk. Limiterna för att begränsa riskerna motsvarar bolagets risktolerans per riskkategori.

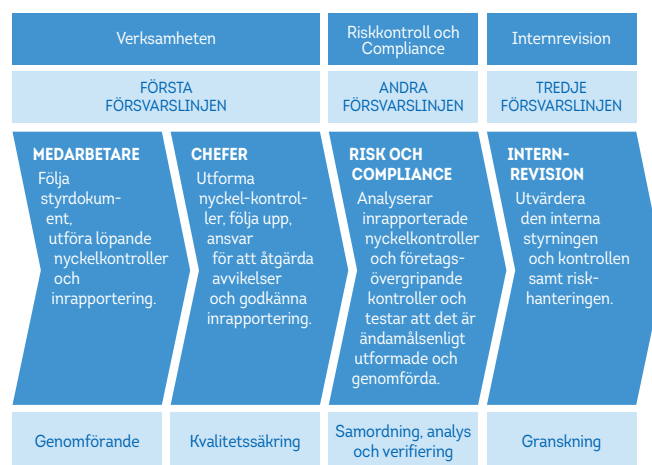
Förutom risktoleransen per riskkategori fastställer styrelsen även den övergripande risktoleransen och bolagets kapitalmål. Risktoleransen uttrycks som en lägsta nivå för kapitalkvoten enligt standardformeln i Solvens II och kapitalmålet som ett intervall för kapitalkvoten (se avsnitt Rapportering av risk för redogörelse avseende kapitalkvoten).

Bolagets samtliga riskkategorier inklusive underkategorier hanteras utifrån följande steg:

- Intern miljö
- Målformulering
- Händelseidentifiering
- Riskbedömning
- Riskåtgärder
- Kontrollaktiviteter
- Information och kommunikation
- Uppföljning och utvärdering

I bolagets styrande dokument sam ERSÄ-dokumentation beskrivs bolagets attityd och tolerans mot riskerna samt hur dessa ska hanteras.

Styrelsen ansvarar för bolagets riskhantering som helhet och VD ansvarar för riskhanteringen inom den operativa verksamheten enligt styrelsens föreskrifter. Det operativa ansvaret för löpande riskhanteringen fördelas i tre försvarslinjer.

Första försvarslinjen, *verksamheten*, ansvarar för att risker omhändertas och åtgärdas. Respektive chef ansvarar för alla risker inom sin underliggande verksamhet.

Riskkontrollfunktionen, som är en del av den andra försvarslinjen, är organisatoriskt direkt underställd VD. Funktionen är objektiv, står oberoende gentemot bolagets affär och är fri från påverkan från andra funktioner inom bolaget. Funktionens övergripande mål är att ge en allsidig och saklig bild av bolagets risker, analysera utvecklingen av riskerna samt agera rådgivare till VD och styrelse i riskhanteringsfrågor. Vidare utgör riskkontrollfunktionen ett övergripande stöd för verksamheten i att identifiera, värdera, styra och rapportera risker så att denna kan fullgöra sitt ansvar i att bedriva verksamheten med god riskkontroll. Riskkontrollfunktionen rapporterar kvartalsvis till VD, risk- och revisionsutskottet samt styrelsen och lämnar även en årlig sammanställning över utfört arbete under året.

Compliancefunktionen, liksom riskkontrollfunktionen, tillhör den andra försvarslinjen och är ett stöd för att bolaget ska arbeta enligt gällande regler och har bland annat till uppgift att bistå organisationen vid utformningen av interna regelverk, bevaka förändringar i de externa regelverken och följa upp regelefterlevnaden i bolaget. Compliancefunktionen rapporterar till VD och styrelsen, samt lämnar årligen en samlad bedömning av hur väl bolagets verksamhet uppfyller gällande regler och normer.

Den tredje försvarslinjen, *internrevision*, arbetar på uppdrag av styrelsen. Internrevisorerna ska medverka till och kontrollera att verksamheten inom bolaget bedrivs mot fastställda mål och i enlighet med styrelsens intentioner och riktlinjer genom att utvärdera den interna styrningen och kontrollen. Internrevisionen följer också upp riskkontrollfunktionens och compliancefunktionens arbete.

>>>

Noter till resultat- och balansräkningen

Egen risk- och solvensanalys (ERSA)

Enligt EIOPA:s "Guidelines on Own Risk and Solvency Assessment, ORSA" ska alla försäkringsföretag genomföra en framtidsblickande egen risk- och solvensanalys, ERSA. Huvudsyftet med ERSA:n är att verifiera att bolaget har kapital som är och förblir tillräckligt för att bära de risker som följer av realiserandet av bolagets affärsplan för de närmaste tre åren, inklusive tillfälliga, extrema lägen.

Under året har, utifrån bolagets affärsplan, analyser genomförts som inkluderat krävande men realistiska scenarier och stresstester. Resultatet av genomförda analyser har sammanställts i en ERSA-rapport som syftar till att ge styrelse och företagsledningen ökad förståelse för frågor kring kapitalbehov och beredskap för att vid behov reducera risker eller anskaffa nytt kapital. I samtliga scenarier föreföll bolaget väl kapitaliserat då kvoten mellan kapitalbas och kapitalkrav (kapitalkvot) höll sig inom bolagets beslutade målnivåer. Slutsatsen är följaktligen att det under planeringsperioden inte föreligger något behov av att genomföra någon extraordinär kapitalanskaffning eller förändring av bolagets risktagande från vad som antas i bolagets affärsplan.

Styrelsen för Länsförsäkringar Bergslagen har ansvaret för ERSA-processen och är ansvariga för det resultat som redovisas. ERSA-rapporten godkändes av styrelsen och skickades sedan in till Finansinspektionen enligt de gällande kraven.

Rapportering av risk

Bolaget är styrt av en mängd legala krav. Trafikljusrapporteringen har upphört i.o.m. att Solvens II har trätt i kraft per den 1 januari 2016 och ersätts med Solvens II rapportering, som omfattar kvantitativa och kvalitativa rapporter på kvartals- och årsbasis. Rapporterna innehåller uppgifter om bolagets balansräkning enligt Solvens II, placeringstillgångar, försäkrings-tekniska avsättningar, kapitalbas och kapitalkrav.

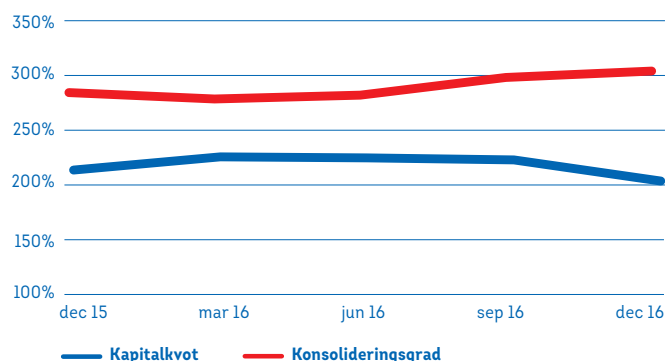
Solvens II rapporteringen har påbörjats med en s.k. "Dag 1 rapportering", vilken omfattar bolagets ingående värde per den 1 januari 2016 samt en kvalitativ rapport. Den kvalitativa rapporten är en kvalitativ redogörelse avseende de viktigaste skillnaderna mellan den första värderingen enligt Solvens II och värdering enligt det tidigare gällande solvensregelverket, Solvens I, vad gäller tillgångar och skulder.

Kvartalsvis rapportering av kvantitativa uppgifter har skett under året.

Kvantifiering av risker sker i enlighet med en Solvens II standardmodell som har utvecklats i samarbete med LFAB och Länsförsäkringsbolagen. Modellen är konstruerad för att med 99,5 % säkerhet säkerställa att bolaget har tillräckligt med kapital för att hantera den osäkerhet som är förknippad med affären. Kapitalkravet motsvarar det sämsta årsresultatet som skulle kunna uppstå under två hundra slumpmässiga verksamhetsår, givet dagens riskexponering och de i modellen antagna diversifieringseffekterna – mellan och inom – de olika risklagen. I beräkningen ingår att mäta risk för följande risktyper: skadeförsäkringsrisk, livförsäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk och operativ risk. Kapitalkvoten beräknas sedan genom att bolagets kapitalbas ställs i relation till det totala riskbeloppet (kapitalkravet).

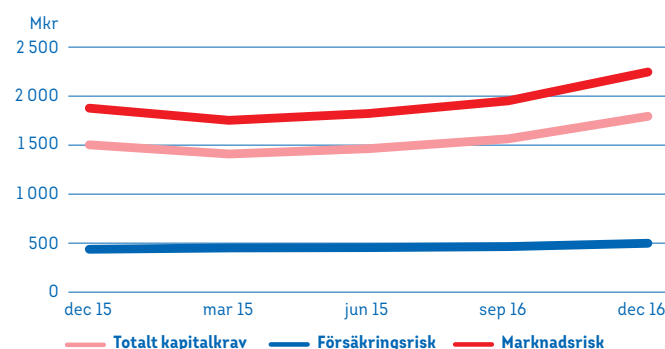
Bolagets styrelse och ledning får en riskrapport en gång per kvartal som beskriver bolagets aktuella risksituation. I rapporten framgår bland annat hur de olika riskerna har utvecklats över tiden, hur relationen mellan totalrisk och kapital har utvecklats samt kvalitativ information om bolagets övriga risker såsom exempelvis affärsrisker och operativa risker.

Konsolideringskapital och kapitalkvot

Diagrammet visar hur bolagets kapitalkvot (kapitalbas/kapitalkrav) och konsolideringsgrad har utvecklats under 2016.

Totalt kapitalkrav, försäkringsrisk och marknadsrisk

Diagrammet ovan visar hur bolagets totala kapitalkrav, försäkringsrisk och marknadsrisk har utvecklats under det senaste året. I och med diversifieringseffekter mellan riskkategorierna blir totalt kapitalkrav lägre än bolagets marknadsrisker.

Skadeförsäkringsrisk

Med skadeförsäkringsrisk avses risken för förluster till följd av att skadekostnaden blir större än förväntat. Bolaget tecknar såväl direkt skadeförsäkring som mottagen skadeåterförsäkring inom områdena sjukdom och olycksfallsförsäkring, egendom, ansvar, motorfordon och trafikförsäkring, samt mottagen livåterförsäkring. I bolagets styrande dokument regleras bolagets risktolerans avseende skadeförsäkringsrisk.

Skadeförsäkringsrisken består av premierisk, reservrisk och katastrofrisk. Innebörden av dessa begrepp och bolagets generella metoder för att hantera dessa risker beskrivs nedan.

Premierisk

Premierisk är risken för förluster till följd av att driftkostnader och kostnader för nya skador inte täcks av premien och det är slumpmässigheten i kommande års skadeutfall som avses.

Osäkerheten om utfallet av årets försäljning kan uppkomma genom att den prissättningsprocess som bolaget har utvecklat innehåller brister.

Ett exempel är att bolagets tarifferings- och premiekalkylmodeller är felspecificerade, eller att de bygger på felaktiga antaganden. Ett annat är att bolagets konkurrensbevakning eller omvärldsanalys fallerar. Oavsett orsak kan sådana fel leda till ett sämre försäkringstekniskt resultat än planerat.

Det finns olika metoder för att reducera premierisken. Riskminskning avseende osäkerheten i enskilda försäkringsavtal åstadkommes dels genom diversifiering, det vill säga genom att utöka portföljen med avtal som är oberoende av varandra, dels genom att säkerställa en i organisationen väl förankrad prissättningsprocess, så att premien i varje enskilt avtal motsvarar den faktiska riskexponeringen. För att säkerställa detta görs inom ramen för prissättningsprocessen löpande uppföljning av tariffer och vid behov görs även justeringar av dessa. Därutöver är huvudmetoden för styrning av teckningsrisker den affärsplan som utformas årligen och fastställs av styrelsen. Bolaget upprättar även detaljerade interna riktlinjer för riskurval för att säkerställa en riktig bedömning och kvantifiering av den risk som tecknas. Riskurvalsreglerna revideras minst en gång per år och fastställs av bolagets ledning. Ett viktigt led i detta är även besiktning av nya och befintliga risker. Riskurvalsreglerna anger också kvantitativa gränser för hur stor exponeringen maximalt får vara inom olika riskområden (limiter).

Merparten av sakförsäkringskontrakten löper på högst ett år med en inbyggd rättighet för försäkringsföretaget att avböja förlängning, eller att ändra villkor och förutsättningar vid förlängning.

För att ytterligare begränsa riskerna i försäkringsrörelsen deltar bolaget i ett riskutbyte - återförsäkring - tillsammans med de 22 övriga länsförsäkringsbolagen i länsförsäkringsgruppen. Hanteringen av riskutbytet administreras av Länsförsäkringar Sak AB. Riskutbytet innebär att de deltagande bolagen begränsar sina åtaganden i försäkringsavtalen upp till vissa, av styrelsen fastställda belopp (självbehåll). Återförsäkringen tar alltså sikte på att begränsa bolagets kostnad för egen räkning, i första hand per enskild skada, i andra hand per händelse, och i tredje hand för det totala årsresultatet.

Den del av skadekostnaden som överstiger självbehållet, netto efter återvinning från de skydd som Länsförsäkringar Sak AB i sin tur upphandlat på den externa återförsäkringsmarknaden för skadorna som omfattas av riskutbytet, sprids ut över länsförsäkringsbolagen och Länsförsäkringar Sak AB, med fastställda andelar, som beror på affärsvolym, valda självbehåll och historiskt skadeutfall. Återförsäkringsprogrammen ger, med undantag för vissa risker, ett automatiskt skydd och kapacitet att teckna risker upp till vissa beloppsgränser (teckningsmaximaler). Risker som inte omfattas av den automatiska kapaciteten återförsäkras på marknaden för fakultativ återförsäkring. Programmen gäller kalenderårsvis. De förnyas eller omförhandlas varje år.

Skyddet för trafikskador är anpassat till begränsningarna i Trafikskadela-gen. För skador som inträffat utomlands i länder med obegränsat ansvar finns en tilläggsförsäkring som ger ett obegränsat skydd.

Det externa katastrofskyddet har under året varit begränsat till 8 miljarder totalt för de 23 länsförsäkringsbolagen och Länsförsäkringar Sak tillsammans. För katastrofskador som överstiger 8 miljarder kronor har det under verksamhetsåret funnits ett internt återförsäkringsskydd inom länsförsäkringsgruppen som omfattar ytterligare 5,0 miljarder kronor.

Risken att bolaget av misstag tecknar en risk som i sin helhet, eller till en del, inte täcks av bolagets återförsäkringsprogram är en processrisk - och ett exempel på risk som definitionsmässigt hör hemma under rubriken "Operativa risker".

Känslighet för risker hänförliga till försäkringsavtal

Avsättningarna för skadeförsäkringar är känsliga för förändringar i de väsentliga antaganden som antytts ovan. Känsligheten för förändringar av några av dessa antaganden är svår att kvantifiera, exempelvis förändringar i regleringen av trafikförsäkringen. Nedanstående känslighetsanalyser har genomförts genom att mäta effekten på brutto och nettoavsättningar, vinst före skatt och eget kapital av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande, medan övriga antaganden är konstanta och utan någon hänsyn till eventuella diversifieringseffekter. Nedanstående tabell visar hur resultatet före skatt och eget kapital påverkas av förändringar i olika parametrar.

Känslighetsanalys på premierisk (Tkr)	2016	2015
<i>Inverkan på vinst före skatt</i>	<i>+/-</i>	<i>+/-</i>
1 % förändring i totalkostnadsprocent	11 824	10 312
1 % förändring i premienivån	12 537	11 698
1 % förändring i skadefrekvens	9 841	8 525
10 % förändring i premier för avgiven återförsäkring	7 373	7 373
<i>Inverkan på eget kapital</i>	<i>+/-</i>	<i>+/-</i>
1 % förändring i totalkostnadsprocent	9 223	8 043
1 % förändring i premienivån	9 779	9 124
1 % förändring i skadefrekvens	7 676	6 649
10 % förändring i premier för avgiven återförsäkring	5 751	6 035

Reservrisk

Reservrisk är risken för att avsättningen för oreglerade skador inte räcker för att reglera inträffade skador.

Den hanteras främst genom utvecklade aktuariella metoder och en noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador.

>>>

Noter till resultat- och balansräkningen

Reservsättning och skadeavveckling

Bolagets totala åtagande för pågående försäkringar och oreglerade skador (brutto) uppgår till 2 565,1 Mkr (2 474,7).

Uppskattningen av de försäkringstekniska avsättningarna innefattar viss osäkerhet, eftersom avsättningarna motsvarar en bedömning av framtida skadeersättningar. Bedömningarna grundar sig på information om historiska skador som är kända på balansdagen. Därutöver beaktas förändringar i skadekostnadsutvecklingen, förändringar i lagstiftning och andra ekonomiska förhållanden. Vid reservsättning används vedertagna aktuariella metoder i kombination med prognoser över antal skador och medelskadekostnader.

Osäkerheten är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid. Främst gäller det skador där stora utbetalningar kan komma många år framåt i tiden. Detta är särskilt märkbart inom trafik- och olycksfallförsäkring, vilket är en stor del 68,7% (68,2) av bolagets avsättning för oreglerade skador avseende direkt försäkring.

När det gäller trafikskador finns även en osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur trafikförsäkringen belastas med kostnader. Även en förändring av skadeinflationsantagandet kan få stor påverkan på skadekostnaden och avsättningen för oreglerade skador.

Utvecklingen av bolagets avsättning för oreglerade skador följs upp löpande genom analys av avvecklingsresultatet, det vill säga en uppföljning av hur väl föregående års skadereserver räcker till att täcka kostnaden för inträffade skador. Dessa genomgångar innebär att alla skadehandläggare går igenom sina oreglerade skador och kontrollerar att den kvarvarande reserven är tillräcklig för att slutreglera skadan.

Utöver känslighetsanalysen utgör också tidigare års reservavsättning i förhållande till faktiskt avvecklingsresultat ett mått på bolagets förmåga att förutse den slutliga skadekostnaden. (Se tabell nedan.)

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Tidigare års skattningar av skadekostnaden för enskilda skadeår utgör också ett mått på bolagets förmåga att förutse den slutliga skadekostnaden. Tabellen på nästa sida ("Skadekostnader före återförsäkring") visar skadekostnadsutvecklingen för skadeåren 2007–2016 före återförsäkring. I den övre delen av tabellen framgår hur skattningen av den totala skadekostnaden per skadeår har utvecklats årsvis. Den nedre delen visar hur stor del av detta som finns i balansräkningen. Tabellen avser endast direkt försäkring. Bolagets totala avsättning för mottagen återförsäkring uppgår till 589,6 Mkr (574,3).

Katastrofrisk

Bolagets verksamhetsområde är i första hand begränsat till Västmanlands och Örebro län samt Heby kommun i Uppsala län, vilket innebär att de risker bolaget har tecknat är koncentrerade till en förhållandevis liten region. Detta medför en relativt stor risk att flera enskilda försäkringar blir skadedrabbade vid en större skada som exempelvis en brand eller stormskada. Främst är det olika typer av egendomsförsäkring (exempelvis fastighets, lantbruk/skogs och villaförsäkring) som är särskilt känslig för denna geografiska koncentration.

Bolaget är också exponerat för katastrofskador som inträffar i de övriga länsförsäkringsbolagen (se ovan beskrivna riskutbyte med de 22 övriga länsförsäkringsbolagen). Åtagandet är bolagets enskilt största exponering som träder in då länsförsäkringsgruppens externa katastrofskydd är uttömt.

Livförsäkringsrisk

Livförsäkringsrisker utgör risken för förluster vid försäkring av enskilda personers liv och hälsa. För bolaget utgörs dessa risker av bolagets skadelivräntor, vilket medför att relevanta underkategorier i sin tur är livslängdsrisk, kostnadsrisk och omprövningsrisk. Livförsäkringsrisker delas i kategorierna livslängds-, kostnads- och omprövningsrisk.

Livslängdsrisk är risken för förluster till följd av att de försäkrade lever längre än vad som antagits och utgör därmed en risk i bolagets skadelivränterörelse där åtagandet utgörs av livsvarigt löfte om utbetalningar.

Risken hanteras genom en kontinuerlig uppföljning av dödligheten inom hela LF-gruppens skadelivräntebestand, samt genom spridning av risken för ändrade dödlighetsantaganden genom intern återförsäkring.

Kostnadsrisk är risken för att administrationen av försäkringarna blir större än vad som antagits, vilket utgör en risk i bolagets skadelivränterörelse där utbetalningar kommer att administreras under lång tid efter det att försäkringen sålts.

Risken hanteras genom centraliserad administration inom LF-gruppen och kontinuerlig uppföljning av kostnaderna.

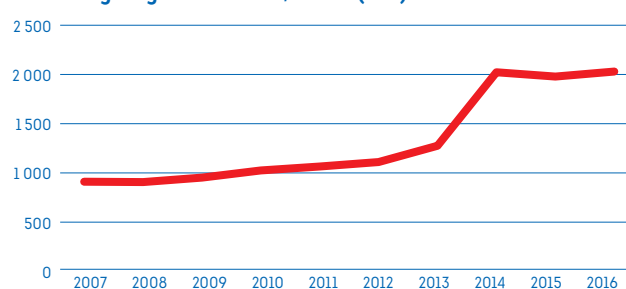
Omprövningsrisk är risken för att ny lagstiftning påverkar framtida utbetalningar, vilket utgör en risk i bolagets skadelivränterörelse vars framtida utbetalningar är värdesäkrade och där principerna för denna värdesäkring kan påverkas genom lagstiftning.

Risken hanteras dels genom remissförfarande där bolaget tillsammans med övriga branschen ger lagstiftaren en korrekt bild av lagstiftningens konsekvenser, och dels genom intern återförsäkring som inom gruppen utjämnar effekterna av ändrad lagstiftning.

Reservsättning och avvecklingsresultat, brutto (Mkr)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Avsättning oreglerade skador	827	823	872	950	993	1 043	1 220	2 021	1 975	2 029
Förändring	20%	0%	6%	9%	5%	5%	17%	66%	-2%	3%
Avvecklingsresultat	4	16	18	23	-4	18	39	20	73	17

Avsättning oreglerade skador, brutto (Mkr)

Avvecklingsresultat, brutto (Mkr)

Marknadsrisk

Förändringar i räntesatser, valutakurser, aktiekurser, fastighetspriser och råvarupriser påverkar marknadsvärdena för finansiella tillgångar och skulder. Marknadsrisken är risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i dessa marknadspriser. Marknadsrisker delas in i kategorierna Ränterisk, Aktierisk, Fastighetsrisk, Spreadrisk, Valutarisk och Koncentrationsrisk.

Bolaget har ett regelverk (Policy för kapitalförvaltning, Placeringsriktlinjer, Riktlinje för skuldtäckning samt Riskpolicy) för hur bolaget får placera tillgångarna. Samtliga policies och riktlinjer för kapitalförvaltningen revideras minst en gång per år och beslutas av styrelsen. I detta regelverk har bolaget även tagit hänsyn till de legala krav som kan påverka hur bolaget får placera kapitalet.

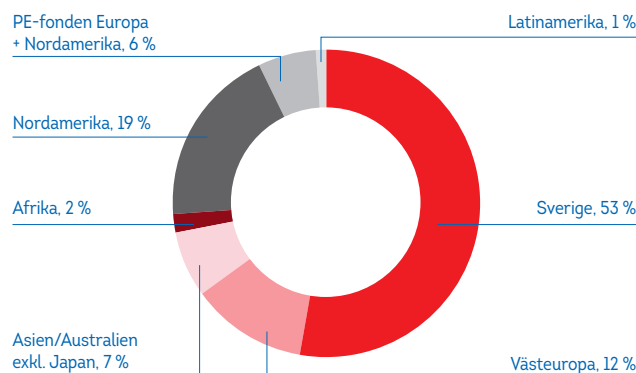
Det övergripande målet för bolagets kapitalförvaltning är att säkerställa att bolagets åtagande gentemot försäkringstagarna alltid kan fullföljas. Förvaltningen ska eftersträva en stabil avkastning över tid, vilket innebär att avkastningen inte bör fluktuera i för hög grad mellan åren.

Finansutskottet och styrelsen erhåller finansrapporter där det framgår hur förvaltningen har gått och hur bolagets placeringstillgångar är placerade, samt hur den aktuella allokeringen förhåller sig till kapitalplaceringsspolicy. Alla typer av avvikelser gentemot bolagets policy och riktlinjer för kapitalförvaltningen rapporteras i finansrapporterna.

Aktierisk

Aktierisk är bolagets enskilt största marknadsrisk. Totalt har moderbolaget en aktieexponering om 2 965,0 Mkr (2 480,1) exklusive aktier i dotterbolag. I detta innehav ingår Länsförsäkringar AB som ett strategiskt aktieinnehav. Aktieportföljen, utöver de strategiska aktieinnehaven, uppgår till 1 798,0 Mkr (1 436,9). Bolaget försöker att minska risken i aktieportföljen genom att sprida risken på flera olika branscher, geografiska regioner, samt på flera

Geografisk fördelning av aktieplacering 2016-12-31

Diagrammet visar hur bolagets aktieplaceringar (exklusive strategiska placeringar) fördelar sig på olika geografiska regioner.

olika fondförvaltare för att på så sätt minska effekten av att en enskild fondförvaltare tar felaktiga beslut.

Valutarisk

Placeringar i utländska värdepapper medför som regel valutarisk. Valutasäkring för att minska valutarisken bör ske när detta är möjligt. Bolaget är inom en ram av 25 % av de totala placeringstillgångarna berett att ta valutarisk. Dock får en enskild utländsk valuta utgöra högst 20 % av de totala placeringstillgångarna. På koncernens tillgångssida uppgår den totala valutaexponeringen, före effekten av valutasäkring, till 1 092,7 Mkr (985,3) och efter valutasäkring till 888,4 Mkr (737,3). Hela obligationsportföljen är valutasäkrad.

Känslighetsanalys för aktier, moderbolaget (Tkr)

2016 2015

Inverkan på vinst före skatt

Kursnedgång på aktier och andelar med 10 % -296 497 -248 006

Inverkan på eget kapital

Kursnedgång på aktier och andelar med 10 % -231 267 -193 444

Känslighetsanalys för valutarisk (Tkr)

2016 2015

Inverkan på vinst före skatt

Förändring i kronkursen mot övriga valutor med 10% +/-88 844 +/-73 731

Inverkan på eget kapital

Nedgång i kronkursen mot övriga valutor med 10% +/-69 298 +/-57 510

Skadekostnader före återförsäkring

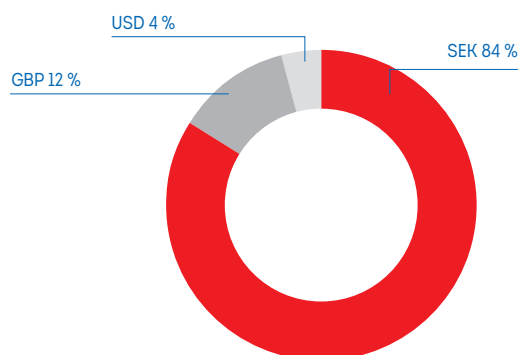
Skadeår	<2007	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Totalt
Uppskattad skadekostnad i slutet av skadeåret		600 581	452 321	470 009	579 425	586 001	564 925	748 924	879 257	802 115	900 550	
ett år senare		579 464	430 647	473 061	599 519	580 836	587 856	719 479	824 068	802 695		
två år senare		575 125	434 748	487 021	595 137	557 872	586 271	704 567	816 090			
tre år senare		580 668	434 792	484 272	595 745	555 066	581 945	702 072				
fyra år senare		572 097	432 920	471 957	596 623	554 989	580 053					
fem år senare		572 017	429 762	473 011	600 090	552 464						
sex år senare		568 165	429 445	469 153	592 013							
sju år senare		564 591	429 389	465 143								
åtta år senare		564 871	426 486									
nio år senare		557 578										
Uppskattad skadekostnad		557 578	426 486	465 143	592 013	552 464	580 053	702 072	816 090	802 695	900 550	
Ackumulerade skadeutbetalningar		529 923	388 069	429 509	544 571	500 034	513 380	635 382	713 362	652 080	443 751	
Summa kvarstående skadekostnad	156 369	27 655	38 417	35 633	47 443	52 431	66 673	66 690	102 728	150 615	456 799	1 201 452
Avsättning upptagen i balansräkningen	156 369	27 655	38 417	35 633	47 443	52 431	66 673	66 690	102 728	150 615	456 799	1 201 452
Skadelivräntereserv												176 714
Skaderegleringsreserv												61 084
Avsättning för oreglerade skador												1 439 250

Noter till resultat- och balansräkningen

Ränterisk

Bolagets placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 1 086,4 Mkr (1 118,6). Bolaget är exponerat för ränterisk genom risken för att marknadsvärdet på de fastförräntade tillgångarna sjunker då marknadsräntan stiger. Graden av ränterisk eller priskrisk ökar med tillgångens löptid. Renteplaceringarna hålls i regel till förfall. Återstående löptiden i renteportföljen uppgår för närvarande till cirka 1,8 (2,1) år och durationen till 0,3 (0,4) år.

Valutafördelning av räntebärande tillgångar 2016-12-31

Diagrammet visar hur bolagets räntebärande placeringar fördelar sig på olika typer av valutor.

Finansiella skulder i form av inteckningslån finns i dotterbolaget Fastighets AB Congresshuset i Västerås och uppgår till 120,1 Mkr (123,9). Räntesatsen avseende lånet är kopplad till STIBOR, varför det finns en ränterisk i eventuella räntehöjningar.

Känslighetsanalys för räntebärande placeringar (Tkr)	2016	2015
<i>Inverkan på vinst före skatt</i>		
Ränteuppgång med 1 %-enhet	-3 275	-4 497
<i>Inverkan på eget kapital</i>		
Ränteuppgång med 1 %-enhet	-2 555	-3 508

Fastighetsrisk

Med fastighetsrisk avses risken för förluster till följd av ändring i priset på fastigheter.

Länsförsäkringar Bergslagens fastighetsinnehav består av direktägda fastigheter i moderbolaget samt fastighetsinnehav i dotterbolagen, Fastighets AB Congresshuset och Länsförsäkringar Bergslagen Fastigheter AB (innehav i det gruppgemensamt ägda fastighetsbolaget Humlegården samt Lansa Fastigheter AB). Begränsningar för dessa tillgångar bestäms av normalportföljen. Eventuella beslut om köp eller försäljning av fastigheter och andelar i Humlegården tas av styrelsen.

Bolagets exponering i fastigheter uppgår till totalt 558,5 Mkr (554,4) varav 346,5 Mkr (342,4) är direktägda fastigheter.

Känslighetsanalys fastighetsrisk i moderbolaget (Tkr)	2016	2015
<i>Inverkan på vinst före skatt</i>		
Direktavkastningskravet minskar med 1 %	-30 266	-30 266
Förändring av hyresnivåerna med +10 %	36 178	36 178
Förändring av hyresnivåerna med -10 %	2 603	2 579
<i>Inverkan på eget kapital</i>		
Direktavkastningskravet ökar med 1 %	-23 607	-23 607
Direktavkastningskravet minskar med 1 %	28 219	28 219
Förändring av hyresnivåerna med +10 %	2 030	2 011
Förändring av hyresnivåerna med -10 %	-2 030	-2 011

Spreadrisk

Med spreadrisk avses risken för förluster till följd av ändring i differensen mellan marknadsräntor på obligationer med kreditrisk och statspappersräntor.

För att begränsa spreadrisken har bolaget fastställt riktlinjer för hur de räntebärande tillgångarna får placeras, bland annat utifrån kreditkvalitet.

Koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk är risken för förluster till följd av att placeringstillgångar inte är väl diversifierade.

Bolagets strävan är att ha en väldiversifierad placeringsportfölj avseende exempelvis sammansättning av tillgångsslag, geografiska marknader och enskilda emittenter.

Normalportföljens limitnivåer för respektive tillgångsslag säkerställer att en god diversifiering mellan tillgångsslagen uppnås. Vidare finns även limiter per geografiskt område för att begränsa alltför stora aktieplaceringar per enskild geografisk marknad.

Bolaget har en stor koncentrationsrisk genom det stora strategiska innehavet i LFAB-aktien. För att begränsa övriga koncentrationsrisker finns därför limiter som ska säkerställa god diversifiering i resterande del av placeringsportföljen.

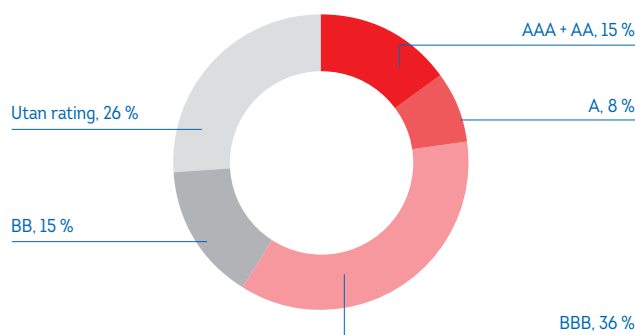
Motpartsrisk

Med motpartsrisk avses risken för förluster till följd av att motparter inte kan fullfölja sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. Bolaget har valt att dela in motpartsriskerna i kategorierna motpartsrisker inom placeringstillgångarna och motpartsrisker utom placeringstillgångarna.

Med motpartsrisk inom placeringstillgångarna avses risken för att motparten vid handel av finansiella derivat inte kan fullfölja sina åtaganden. Motpartsrisk inom placeringstillgångarna innefattar även risken för att banker som innehar bolagets likvida medel (innehav på inlåningskonton) inte kan fullfölja sina åtaganden. För att begränsa motpartsrisken i placeringar i räntebärande värdepapper har bolaget i Riktlinje för kapitalförvaltning fastställt hur de räntebärande tillgångarna får placeras. Dessutom finns begränsningar om hur mycket man kan placera hos olika emittenter.

Dessa begränsningar styrs med utgångspunkt från gällande Policy för kapitalförvaltning och Placeringsriktlinje.

Kreditbetygsanalys, Räntebärande placeringar 2016-12-31

Diagrammet ovan visar hur stor andel av bolagets räntebärande placeringar fördelar sig på olika kreditbetyg.

Bolaget har inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning eller som är nedskrivna. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna.

Med motpartsrisiker utom placeringstillgångarna avses risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med återförsäkringsavtalen. För att begränsa denna risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet är att återförsäkringsgivare ska ha minst A-rating enligt Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. I detta avseende är affär med lång avvecklingstid en affär som beräknas ha en längre avvecklingstid än fem år. Dessutom eftersträvas en spridning på ett flertal olika återförsäkrare.

Länsförsäkringar Bergslagen köper all återförsäkring genom Länsförsäkringar Sak AB. Länsförsäkringsgruppen har ett antal interna återförsäkringspooler som ger länsförsäkringsbolagen återförsäkringsskydd. Varje återförsäkringspool köper externt återförsäkringsskydd för att täcka stora skador.

Bolaget har på balansdagen en återförsäkringsfordran om 296,4 Mkr (400,8) avseende återförsäkrarens andel av oreglerade skador.

Exponering för motpartsrisk i avgiven återförsäkring		
Ratinginstitut	Kreditbetyg	Andel
Standard & Poor's	AA	41,9 %
Standard & Poor's	A	56,3 %
Standard & Poor's	BBB	0,0 %
Standard & Poor's	Not rated*	1,72 %

Tabellen ovan visar hur Länsförsäkringsgruppens återförsäkringsfordringar fördelas utifrån kreditvärdering.

* Agira återförsäkring är placerad med 50% hos Länsförsäkringsbolagen.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för förluster till följd av att egna åtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel.

För Länsförsäkringar Bergslagen är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller.

Bolaget har som riktlinje att hålla en likviditet (kassa och bankmedel) som normalt uppgår till cirka 80 Mkr. Utöver detta finns alltid möjlighet att med några dagars varsel göra betydligt större belopp likvida genom försäljning av olika placeringstillgångar.

Under en normal månad har bolaget utbetalningar avseende driftskostnader, skadekostnader, återförsäkringspremier och skatter på cirka 110 Mkr. Inbetalningarna i form av premier, ersättningar från återförsäkrare och provisionersättningar från Länsförsäkringar Bank och Länsförsäkringar Liv samt direktavkastningar uppgår till cirka 120 Mkr.

Tabellen nedan visar en analys av kassaflödet, i vilken finansiella tillgångar och skulder delas in i avtal med kända kassaflöden och övriga avtal. För övriga avtal presenteras redovisade värden. Tabellen visar även förväntade kassaflöden för nettot av försäkringstekniska avsättningar, vilka till naturen är förenade med en viss grad av osäkerhet.

Operativa risker

Med operativa risker avses förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. Målet för bolagets arbete med operativa risker är att säkerställa att de operativa riskerna inte ska begränsa möjligheterna att nå uppsatta verksamhetsmål. Detta förutsätter en effektiv hantering av de operativa riskerna. Strategin för hanteringen av operativa risker utgår från insikten att operativa risker är en del av bolagets verksamhet. Strategin utgår således inte från att samtliga operativa risker kan undvikas, elimineras eller transfereras till annan part. Däremot kan bolaget genom förebyggande arbete och ändamålsenlig riskhantering och riskkontroll minska risken för att operativa risker materialiseras och kan därmed reducera de konsekvenser som kan uppstå till följd av operativa risker. Kostnader för hantering och kontroll av operativa risker ska stå i rimlig proportion till den kostnad eller förlust som kan uppstå om risken materialiseras.

För att reducera de operativa riskerna har bolaget interna regelverk och väl styrda processer som tydliggör för medarbetare på alla nivåer inom vilka ramar som verksamheten ska bedrivas. Nyckelkontroller har införts med syfte att dels säkerställa att processernas resultat är korrekta och kompletta (riskreducerande) och dels för att dokumentera och samla information för rapportering (riskbevakande). Vidare genomför bolaget årligen en företagsövergripande kontroll för att säkerställa att företagets företagsstyrningssystem och dess beståndsdelar existerar, är kompletta och efterlevs inom organisationen. Incidentrapportering är också en viktig del av riskarbetet. De incidenter som inträffar loggas och hanteras i ett särskilt system för att möjliggöra analys och förebyggande åtgärder.

En central del i processutvecklingen är att arbeta med ständiga förbättringar där både medarbetares och undersyns punkter tas tillvara. Bolaget är sedan flera år tillbaka kvalitets- och miljöcertifierat enligt ISO 9001:2008 respektive ISO 14001:2004.

>>>

Finansiella tillgångar och skulder samt försäkringstekniska avsättningar (netto)								
Mkr	Totalt	Redovisat värde		Kassaflöde				
		Varav utan kontraktsenliga förfall	Varav kontraktsenliga förfall	1-3 månader	4-12 månader	2018 -2020	2021 -2030	2031
Finansiella tillgångar	5163	4 119	1044	199	158	421*	266*	-
Finansiella skulder	133	-	133	1	3	32	84	
Försäkringstekniska avsättningar f.e.r.	2269	2269	-	1078	419	487	120	164

*) Avser nuvarande marknadsvärde. Kassaflödena i nominella belopp är något högre.

Noter till resultat- och balansräkningen

Affärsrisk och risker i övrig verksamhet

Med affärsrisk avses risken för förluster till följd av effekter av strategiska beslut, en sämre intjäning eller rykten. Affärsrisker är därmed en följd av dels interna händelser i bolaget men även externa händelser som konsument- eller konkurrentbeteende. Bolaget arbetar därför kontinuerligt med bevakningen av interna och externa händelser som kan innebära risker eller möjligheter.

Inom ramen för arbetet med den lång- och kortsiktiga affärsplanen identifieras affärsrisker som sedan löpande hanteras i företagsledningen och i styrelsen. Skeenden som inte kan förutses leder till ytterligare behandling på lednings- och styrelsenivå, när behov av det uppkommer. Som generell princip gäller att den som svarar för en del av verksamheten i bolaget också svarar för de risker som uppkommer i den verksamheten. Den principen gäller även affärsrisker. I bolagets ERSA-process utgör sedan de identifierade affärsriskerna basen vid framtagandet av bolagets negativa scenarier och stresstester.

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer bolaget livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Liv respektive Länsförsäkringar Banks räkning. Som ersättning för detta erhåller Länsförsäkringar Bergslagen en provision.

Bolaget hade fram till den 2016-12-31 kopplat till den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv ett annullationsansvar, vilket innebar att bolaget kunde bli återbetalningsskyldigt om en kund slutar att betala in sina premier. Annullationsansvaret har upphört från och med 2016-12-31.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget ska ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att Länsförsäkringar Bergslagen ska stå för 80 % av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank. Avräkning för förluster sker genom avdrag på ersättningen för förmedlad bankaffär. För innevarande år uppgick den totala ersättningen före kreditförluster till cirka 97 Mkr (80). Bolaget intäktas för ersättningar för förmedlad affär netto, efter avdrag för kreditförluster.

Not 3	Premieinkomst	2016			2015		
		Brutto	Avgiven af	Netto	Brutto	Avgiven af	Netto
	Direkt försäkring i Sverige	1 196 200	-73 730	1 122 470	1 116 140	-77 374	1 038 766
	Mottagen återförsäkring	57 539	-	57 539	53 611	-	53 611
	Summa premieinkomst	1 253 739	-73 730	1 180 009	1 169 751	-77 374	1 092 377

Not 4	Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	2016	2015	
	Skadelivräntor	21 649	1 552	
	Trafik- och olycksfallsaffärer	3 401	875	
	Summa överförd kapitalavkastning	25 050	2 427	
	Räntesats avseende trafik- och olycksfallsaffärer	0,53%	0,15%	
	Räntesats avseende övrig affär	0,00%	0,00%	

I den direkta försäkringen samt vissa delar av den mottagna återförsäkringen har den överförda kapitalavkastningen beräknats på halva premieintäkten f.e.r. samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador f.e.r. under året. För den övriga mottagna återförsäkringen har för Nordiska Kärnförsäkringspoolen kapitalavkastningen beräknats på summan av ingående ersättningsreserv och skaderegleringsreserv.

Som räntesats avseende trafik- och olycksfallsaffärerna har 10-årig statsobligationsränta tillämpats. Under året har räntesatsen ändrats från 5- till 10-årig för att bättre spegla durationen i dessa affärer. I den övriga affären har årsgenomsnittet av 90-dagars stibor omräknat till effektiv ränta tillämpats. 2016 är räntesatsen bestämd till 0 procent i den övriga affärer då den korta marknadsräntan har varit negativ under året.

För skadelivräntor antas den värdeförändring som sker i dess avsättningar motsvara det rimliga avkastningskrav som föreligger på finansrörelsen och bildar därmed den kapitalavkastning som överförs från finansrörelsen till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen blir positiv om marknadsräntorna går upp och om inflationen stiger, men kan också bli negativ om motsatsen sker.

Not 5 Utbetalda försäkringsersättningar						
	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrarens andel		Försäkringsersättningar f.e.r.	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Utbetalda försäkringsersättningar	-859 627	-813 685	110 747	91 832	-748 880	-721 853
Driftskostnader för skadereglering	-77 809	-76 082	-	-	-77 809	-76 082
Utbetalda försäkringsersättningar	-937 436	-889 767	110 747	91 832	-826 689	-797 935

Not 6 Driftskostnader				
	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Funktionsindelade driftskostnader				
Anskaffningskostnader	-121 596	-115 304	-121 596	-115 304
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	32	-234	32	-234
Administrationskostnader	-76 116	-62 590	-77 678	-63 995
Provisioner i avgiven återförsäkring	-608	-586	-608	-586
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	-198 288	-178 714	-199 850	-180 119
<i>Totala driftskostnader före funktionsindelning</i>				
Kostnadsslagsindelade driftskostnader				
Personalkostnader	-192 277	-178 657	-192 277	-178 657
Lokalkostnader	-11 510	-11 563	-11 510	-11 563
Avskrivningar	-1 694	-1 965	-1 694	-1 965
Övrigt *)	-200 944	-182 987	-202 506	-184 392
Summa totala driftskostnader	-406 425	-375 172	-407 987	-376 577
Avgår				
Driftskostnader i finansförvaltningen	-2 875	-3 395	-2 875	-3 395
Skaderegleringskostnader	-77 809	-76 082	-77 809	-76 082
Kostnader förmedlad affär	-127 453	-116 981	-127 453	-116 981
Summa avgående poster	-208 137	-196 458	-208 137	-196 458
Driftskostnader	-198 288	-178 714	-199 850	-180 119

Driftskostnaderna, det vill säga alla kostnader för främst anskaffning och administration minskade med kostnader för de gemensamma affärerna Liv, Bank, Agria och Länsförsäkringar Fastighetsförmedling, framgår ovan.

Avskrivning av rörelsefastigheterna och driftsnetto för rörelsefastigheterna (Bodarna och Ämbetsmannen) totalt 1,6 Mkr (1,4) har överförts från det icke tekniska resultatet till driftskostnaderna i koncernen.

Driftskostnaderna i koncernen uppgick till 17,3 % (17,0) av premieintäkten f.e.r. och i moderbolaget till 17,5 % (17,2).

*) I posten Övrigt ingår kostnader för gemensam drift i Länsförsäkringar AB, IT och telefoni, marknadsföring m.m.

Not 7 Övriga tekniska kostnader		
	2016	2015
Premier och trafikförsäkringsavgifter TFF	11 049	9 542
Skadeutbetalningar netto TFF	-18 348	-11 781
Driftskostnader TFF	-1 063	-1 790
Kapitalavkastning TFF	250	275
	-8 112	-3 754

Trafikförsäkringsföreningen (TFF) är ett samarbetsorgan för de försäkringsbolag som har rätt att meddela trafikförsäkring i Sverige. Dessa försäkringsbolag är enligt lag skyldiga att vara medlemmar i TFF. Föreningens verksamhet styrs till övervägande del av reglerna i trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen. Regeringen fastställer TFF:s stadgar.

En av föreningens huvuduppgifter är att reglera trafikskador som orsakats av okända, oförsäkrade och utländska fordon. Andra huvuduppgifter är att ta ut en lagstadgad avgift (trafikförsäkringsavgift) av ägare till oförsäkrade fordon samt att delta i det internationella trafikförsäkringsarbetet (Gröna Kortsamarbetet och vissa andra funktioner). TFF har också till uppgift att hantera vissa försäkringsfrågor gällande motorfordon inom det frivilliga branschsamarbetet i Sverige (Bilförsäkringskommittén). TFF svarar även för administrationen av Trafikskadenämnden.

TFF:s egna intäkter utgörs främst av betalda trafikförsäkringsavgifter och finansiella intäkter. Driftskostnaderna och skadekostnaderna överstiger regelmässigt intäkterna och det uppkommer årligen ett nettounderskott i TFF:s verksamhet. Av regler i trafikskadelagen följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera detta nettounderskott. Underskottet fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolym för trafikförsäkring genom en årlig avräkning som fastställs av TFF:s stämma. Nettounderskottet redovisas i enlighet med en branschgemensam rekommendation.

Noter till resultat- och balansräkningen

Not 8	Kapitalavkastning			
	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar				
Driftsresultat byggnader och mark				
- hyresintäkter	50 372	47 132	32 404	32 147
- driftskostnader	-38 911	-46 764	-19 572	-30 651
Driftsresultat	11 461	368	12 832	1 496
Utdelning på aktier och andelar	48 110	24 442	48 110	24 442
Valutakursresultat	1 794	-3 542	1 794	-3 542
Ränteintäkter				
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	26 275	34 192	26 275	34 192
- övriga ränteintäkter	2 491	2 283	2 491	2 283
Realisationsvinster / förluster				
- aktier och andelar	49 427	-1 167	64 075	-17 098
- räntebärande värdepapper	5 572	17 955	5 572	17 955
Summa kapitalavkastning, intäkter	145 130	74 532	161 149	59 729
Kapitalförvaltningskostnader	-2 877	-3 396	-2 877	-3 396
Summa kapitalavkastning, kostnader	-2 877	-3 396	-2 877	-3 396
Summa realiserade vinster och förluster	142 253	71 136	158 272	56 333

Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	Orealiserade vinster				Orealiserade förluster			
	Koncernen		Moderbolaget		Koncernen		Moderbolaget	
Belopp i Tkr	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Byggnader och mark	4 100	1 600	4 100	1 600	-	-	-	-
Aktier och andelar	360 731	252 729	228 903	142 121	-9	-2 600	-9	-2 600
Räntebärande värdepapper	-	-2 318	-	-2 318	-3 276	-14 744	-3 276	-14 744
Summa orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	364 831	252 011	233 003	141 403	-3 285	-17 344	-3 285	-17 344

Nettoresultat per kategori av finansiella instrument, Tkr

Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen					Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Koncernen 2016	via identifiering	innehav för handelsändamål	Lånefordringar och kundfordringar	Övriga finansiella skulder	Koncernen 2015	via identifiering	innehav för handelsändamål	Lånefordringar och kundfordringar	Övriga finansiella skulder
Finansiella tillgångar					Finansiella tillgångar				
Aktier och andelar	459 467				Aktier och andelar	274 813			
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	9 538				Obligationer och andra räntebärande värdepapper	39 991			
Övriga lån	2 550				Övriga lån	3 603			
Utlåning till kreditinstitut					Utlåning till kreditinstitut				
Derivat		21 674			Derivat		-8 868		
Övriga finansiella placeringstillgångar					Övriga finansiella placeringstillgångar				
Kassa och bank	68				Kassa och bank	161			
Summa	471 623	21 674	-	-	Summa	318 568	-8 868	-	-
Moderbolaget 2016					Moderbolaget 2015				
Finansiella tillgångar					Finansiella tillgångar				
Aktier och andelar	340 442				Aktier och andelar	146 342			
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	9 538				Obligationer och andra räntebärande värdepapper	39 991			
Övriga lån	2 550				Övriga lån	3 603			
Utlåning till kreditinstitut					Utlåning till kreditinstitut				
Derivat		21 674			Derivat		-8 868		
Övriga finansiella placeringstillgångar					Övriga finansiella placeringstillgångar				
Kassa och bank	68				Kassa och bank	161			
Summa	352 598	21 674	-	-	Summa	190 097	-8 868	-	-

Not 9	Övriga intäkter och kostnader	
	2016	2015
Intäkter för Liv och Bank	127 801	114 534
Intäkter för Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Agria	4 920	4 283
Kostnader för Liv och Bank	-123 906	-113 976
Kostnader för Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Agria	-3 547	-3 006
Summa övriga intäkter och kostnader	5 268	1 835

Kostnaderna består av anskaffnings- och administrationskostnader.

Not 10	Skatt på årets resultat			
	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Aktuell skatt på årets resultat	-1 565	-637	-1 135	-218
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	-12 160	-	-12 160	-
	-13 725	-637	-13 295	-218

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	-21 394	-15 757	-	-
Uppskjuten skatt på orealiserade vinster / förluster	-50 539	-21 739	-50 539	-21 739
Uppskjuten skatt avseende skattemässiga avskrivningar på fastigheter	-726	-726	-726	-726
Uppskjuten skatt på pensionsskuld	167	89	167	89
Skatt på årets resultat	-86 217	-38 770	-64 393	-22 594
Uppskjuten skatt på övrigt totalresultat	-364	-364	-	-
Skatt	-86 581	-39 134	-64 393	-22 594

Avstämning effektiv skatt

Resultat före skatt	461 728	322 581	247 757	124 765
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget 22,0%	-101 580	-70 968	-54 507	-27 448
Skatteeffekter av				
- ej avdragsgilla kostnader	-24 914	-832	-1 290	-824
- ej skattepliktiga intäkter	52 996	33 030	4 123	5 678
- temporära skillnader	-559	-	-559	-
Skatt hänförlig tidigare år	-12 160	-	-12 160	-
Redovisad effektiv skatt på årets resultat	-86 217	-38 770	-64 393	-22 594
Övrigt totalresultat	1 655	1 655	-	-
Uppskjuten skatt på övrigt totalresultat 22,0%	-364	-364	-	-
Redovisad effektiv skatt	-86 581	-39 134	-64 393	-22 594
Gällande skattesats	22,0%	22,0%	22,0%	22,0%
Effektiv skattesats	18,8%	12,1%	26,0%	18,1%

Skatt hänförlig till temporära skillnader avser återlagda avskrivningar på fastigheter.

Not 11	Byggnader och mark			
	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Ingående redovisat värde	554 355	552 755	342 355	340 755
Värdeförändring förvaltningsfastighet	4 100	1 600	4 100	1 600
Avskrivningar	-1 655	-1 655	-	-
Omvärdering	1 655	1 655	-	-
Utgående redovisat värde	558 455	554 355	346 455	342 355

Förvaltningsfastigheter

Ingående balans	471 600	470 000	342 355	340 755
Värdeförändringar	4 100	1 600	4 100	1 600
Utgående balans	475 700	471 600	346 455	342 355

Rörelsefastigheter

Ingående balans	82 755	82 755	-	-
Utgående balans	82 755	82 755	-	-

	Kontors- och affärsfastigheter moderbolaget	Fastighets AB Congresshuset, dotterbolag	Övriga	Totalt
Antal	7	1	1	9
Areal	33 320	23 141	-	56 461
Anskaffningsvärde Tkr	173 330	182 274	355	355 959
Verkligt värde Tkr	346 100	212 000	355	558 455
Värde per kvm Kr	10 387	9 161	-	9 885
Ytvakansgrad	4,3%	0,0%	-	2,6%
Taxeringsvärde Tkr	245 595	86 000	1 041	332 636

Samtliga fastigheter förutom personalstuga ligger inom Länsförsäkringar Bergslagens verksamhetsområde, huvudsakligen i Västerås och Örebro. Dotterbolaget Fastighets AB Congresshuset i Västerås egna fastighet inrymmer bland annat Västerås Konserthus, vars yta uppgår till cirka 44 % av totala arealen.

I den egna verksamheten utnyttjas cirka 7 800 kvm av moderbolagets fastigheter, vilket avser cirka 14 % av det totala fastighetsbeståndet. Moderbolagets fastigheter har värderats internt enligt avkastningsmetoden. Fastigheten i dotterbolaget Fastighets AB Congresshuset värderades externt 2013 enligt ortsprismetoden. Värdet är bedömt lika som 2013.

Samtliga fastigheter har värderats av ett externt värderingsföretag per den 31 december 2013.

Övriga fastigheter i moderbolaget och i dotterbolaget Fastighets AB Congresshuset värderas normalt vart tredje år av externt värderingsföretag. Däremellan sker värdering med en intern modell som tar hänsyn till marknadsinformation och fastigheternas kassaflöde. De parametrar som främst påverkar värdet på fastigheterna är förändring i avkastningskravet och eventuellt uppkomst av vakanser. Den interna värderingen är baserad på ej observerbar data och hamnar i värde-hierarkin nivå 3.

Noter till resultat- och balansräkningen

Not 12 Aktier och andelar i intresse- och dotterbolag

Moderbolaget	Antal aktier	Ägarandel %	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Länsförsäkringar Bergslagen Fastigheter AB	1 000	100	323 571	915 466
Fastighets AB Congresshuset i Västerås	5 000	100	41 949	75 993
Fastighetsförmedling i Lindesberg AB	1 000	100	2 480	1 296
Summa			368 000	992 755

Not 13 Andra finansiella placeringstillgångar

Svenska börsnoterade aktier	Antal	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
ABB LTD	145 000	17 943	27 884
ALFA LAVAL	135 000	18 524	20 466
AROS QUALITY GR	98 000	7 497	18 816
ASSA ABLOY B	148 000	25 050	25 086
ASTRAZENECA	40 500	19 530	20 201
ATLAS COPCO B	175 000	13 836	43 663
AUTOLIV	30 000	11 524	31 080
AXFOOD	70 000	10 015	9 982
BALDER 130920PR	45 000	14 805	14 549
BILIA A	50 000	8 803	10 425
BILLERUD	162 000	13 574	24 786
ELECTROLUX B	95 000	20 043	21 527
ELEKTA AK B	230 000	11 688	18 538
GETINGE B	58 000	11 893	8 497
H&M B	175 000	36 963	44 485
HEIMSTADEN PREF	45 000	14 400	13 028
HEXAGON B	55 000	7 277	17 936
HOLMEN B	68 000	16 990	22 202
HUSOVARNA B	153 000	9 942	10 855
ICA GRUPPEN	112 500	19 533	31 309
INDUSTRIVÄRD C	97 000	15 137	16 471
INTRUM JUSTITIA	34 000	9 945	10 462
INVESTOR B	184 700	38 746	63 020
JM AB	90 000	19 740	23 679
KLÖVERN AB PREF	39 500	13 484	11 408
MTG B	61 000	14 738	16 488
NCC B	47 000	9 891	10 561
NOBINA AB	385 000	13 984	19 539
NORDEA AB	263 300	21 125	26 751
PANDOX B	47 952	6 368	6 814
PEAB B	333 000	14 911	24 126
PREVAS B	1 044 100	27 576	13 782
SANDVIK	215 000	16 836	24 274
SCA B	60 000	11 618	15 426
SE BANKEN A	363 000	26 985	34 794
SECURITAS B	157 000	20 483	22 530
SHB A	95 000	6 888	12 084
SKANSKA B	166 000	26 140	35 873
SKF B	93 000	15 205	15 624
SOBI	143 000	14 869	15 258
STORA ENSO R	247 000	18 823	24 218
SWEDBANK	94 000	13 855	20 774
SYSTEMAIR AB	121 021	8 895	14 674
TELIA COMPANY	485 000	24 578	17 824
TRELLEBORG B	183 000	24 251	32 757
VOLVO B	343 000	31 030	36 530
Summa börsnoterade aktier		775 932	1 001 050

Anskaffningsvärden och verkliga värden	Anskaffningsvärde		Verkligt värde	
	2016	2015	2016	2015
Koncernen				
Aktier och andelar	2 200 174	1 722 628	3 880 417	3 117 494
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 055 296	1 062 763	1 086 374	1 118 599
Derivat	-	-	-13 522	-35 196
Summa	3 255 470	2 785 391	4 953 269	4 200 897

Moderbolaget				
Aktier och andelar	1 867 435	1 612 038	2 964 965	2 480 055
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 055 296	1 062 763	1 086 374	1 118 599
Derivat	-	-	-13 522	-35 196
Summa	2 922 731	2 674 801	4 037 816	3 563 457

Specifikation valutaterminer

Förfall	Valuta	Nominellt belopp	Verkligt värde
2017-02-15	GBP	951	770
2017-12-21	EUR	0	863
2017-03-16	GBP	3 226	-1 332
2017-03-29	GBP	9 133	-1 989
2020-05-22	USD	6 000	-11 835
Summa derivat		19 310	-13 522

Anskaffningsvärden och verkliga värden på aktier och andelar

Koncernen	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Noterade svenska aktier	776 290	1 001 050
Ej noterade aktier	853 881	2 104 447
Noterade andelar i aktiefonder	528 529	774 920
Ej noterade andelar	41 475	-
Summa aktier och andelar i koncernen	2 200 175	3 880 417

Moderbolaget		
Noterade svenska aktier	776 290	1 001 050
Ej noterade aktier	521 141	1 188 995
Noterade andelar i aktiefonder	528 529	774 920
Ej noterade andelar	41 475	-
Summa aktier och andelar i moderbolaget	1 867 435	2 964 965

Anskaffningsvärden och verkliga värden på obligationer och andra räntebärande värdepapper

	Anskaffningsvärde		Verkligt värde	
	2016	2015	2016	2015
Koncernen och moderbolaget				
Emittenter i svenska kronor	887 036	839 765	885 092	835 417
Emittenter i utländsk valuta	168 260	222 998	201 281	283 181
Summa	1 055 296	1 062 763	1 086 374	1 118 599

Not 14	Andra finansiella placeringstillgångar
---------------	---

Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori

	Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
	via identifiering	innehav för handelsändamål	Låne- och kundfordringar	Övriga finansiella skulder	Summa verkligt värde
Koncernen 2016					
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	3 880 417				3 880 417
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 086 374				1 086 374
Övriga lån			1 328		1 328
Kassa och bank			193 673		193 673
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring			1 085		1 085
Summa	4 966 791		196 086		5 162 877
Finansiella skulder					
Skulder till kreditinstitut				120 071	120 071
Derivat		13 522			13 522
Summa		13 522		120 071	133 593
Moderbolaget 2016					
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	2 964 965				2 964 965
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 086 374				1 086 374
Övriga lån			25 291		25 291
Kassa och bank			186 116		186 116
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring			1 085		1 085
Summa	4 051 339		212 492		4 263 831
Finansiella skulder					
Derivat		13 522			13 522
Summa		13 522			13 522
Koncernen 2015					
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	3 117 494				3 117 494
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 118 599				1 118 599
Övriga lån			1 138		1 138
Kassa och bank			287 906		287 906
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring			841		841
Summa	4 236 093		289 885		4 525 978
Finansiella skulder					
Skulder till kreditinstitut				123 895	123 895
Derivat		35 196			35 196
Summa		35 196		123 895	159 091
Moderbolaget 2015					
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	2 480 055				2 480 055
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 118 599				1 118 599
Övriga lån			38 551		38 551
Kassa och bank			264 679		264 679
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring			841		841
Summa	3 598 654		304 071		3 902 725
Finansiella skulder					
Derivat		35 196			35 196
Summa		35 196			35 196

Noter till resultat- och balansräkningen

Not 14 Andra finansiella placeringstillgångar (forts.)

I nedanstående tabeller lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestäms för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Skillnaden mellan koncern och moderbolag utgörs endast av innehav i dotterbolag. Uppdelningen av hur verkligt värde bestäms görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.

Nivå 2: enligt direkt eller indirekt observerbara marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara.

Koncernen 2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde				
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>				
Aktier och andelar	1 775 970		2 104 447	3 880 417
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		1 084 484	1 890	1 086 374
Summa tillgångar	1 775 970	1 084 484	2 106 337	4 966 791

Finansiella skulder värderade till verkligt värde				
Derivat		13 522		13 522
Summa	-	13 522	-	13 522

Koncernen 2015	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde				
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>				
Aktier och andelar	1 410 173		1 707 321	3 117 494
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		1 111 656	6 943	1 118 599
Summa tillgångar	1 410 173	1 111 656	1 714 264	4 236 093

Finansiella skulder värderade till verkligt värde				
Derivat		35 196		35 196
Summa	-	35 196	-	35 196

Specificering av förändringar i nivå 3	2016		2015	
	Aktier och andelar	Obligationer och räntebärande värdepapper	Aktier och andelar	Obligationer och räntebärande värdepapper
Koncernen				
Ingående balans	1 707 321	6 944	1 533 437	6 901
Överföringar till Nivå 3				
Överföringar från Nivå 3				
Förvärv genom dotterbolag	222 150			
Inköp			41 041	
Försäljning		-5 054	-100 000	
Vinster och förluster redovisade i resultaträkningen	174 976		232 843	42
Utgående balans	2 104 447	1 890	1 707 321	6 943

Värdering till verkligt värde av tillgångar och skulder via resultaträkningen sker i nivå 3, inga andra värderingskategorier förekommer.

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden värderas aktier och andelar enligt nedanstående:

LFAB-aktien värderas till substansvärde. Substansvärdet för LFAB-aktien är detsamma som LFAB-koncernens redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet på LFAB-aktien är således årets totalresultat i LFAB-koncernen.

Länsförsäkringar Bergslagen Fastigheter AB äger andelar i fastighetsbolag som bokförs till verkligt värde. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag och dessa görs med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerat normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och kunnat användas. Den största negativa påverkan på värderingen av fastigheterna är en ökning av avkastningskravet.

Länsförsäkringar Bergslagen Fastigheter AB äger också andelar i LF Secondary PE Investments S.A. Substansvärde för aktien beräknas utifrån att underliggande fonder värderas enligt följande: förvaltarnas senaste rapporterade NAV för respektivefond, de europiska förvaltarna använder sig av fair value enligt IPEV Valuation Guidelines och de amerikanska förvaltarna använder sig utav US GAAP där fair value definieras i ASC Topic 820, justerat för efterföljande kassaflöden från PE Holding till fonderna respektive utbetalningar från fonderna till PE Investments. De parametrar som påverkar om värdet på aktierna ökar/minskar i PE Investments är dels, i vissa bolag som använder diskonterade kassaflödesmodell för värdering av bolaget, om framtida vinstmarginaler förändras eller om räntan som används för diskontering förändras. I bolag som använder en multipelvärdering så påverkas värdet av förändringar i de multiplar som används men även av förändringar i de underliggande faktorerna i jämförbara bolag. Utöver detta så påverkas aktiekursen i PE Investments av förändringar i valutakursen på USD och Euro.

I övriga onoterade innehav gör Länsförsäkringar Bergslagen i vart och ett av fallen en bedömning av värdet och tar in underliggande värden i de innehav där så är möjligt. Där detta inte är möjligt finns en löpande kontakt med styrelsen i respektive bolag för att säkerställa riktigheten i värderingen av tillgångarna. Om misstankar finns att värdena i något av innehaven skulle vara inkorrekta så förmedlas detta till styrelsen som för detta vidare till respektive bolag.

Not 15 Fordringar avseende direkt försäkring

	2016	2015
Fordringar hos försäkringstagare	345 545	318 265
Fordringar hos försäkringsbolag	92 547	85 352
Summa fordringar avseende direkt försäkring	438 092	403 617

Not 16 Materiella tillgångar och varulager

	Koncernen						Moderbolaget					
	Maskiner/inventarier		Övrigt		Totalt		Maskiner/inventarier		Övrigt		Totalt	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	103 320	96 954	1 678	1 215	104 998	98 169	87 291	85 033	1 678	1 215	88 968	86 248
Investeringar	1 218	9 455	188	462	1 406	9 918	1 218	2 258	188	462	1 406	2 720
Omklassificering		-3 089			-	-3 089					-	
Försäljningar och utrangeringar	-1 916		-443		-2 359		-1 916		-443		-2 359	
Utgående anskaffningsvärde	102 622	103 320	1 423	1 678	104 045	104 998	86 593	87 291	1 423	1 678	88 015	88 968
Ingående avskrivningar	92 044	88 858			92 044	88 858	83 297	81 563			83 297	81 563
Årets avskrivningar	2 990	3 186			2 990	3 186	1 592	1 734			1 592	1 734
Försäljning och utrangeringar	-1 634				-1 634		-1 634				-1 634	
Utgående avskrivningar	93 400	92 044			93 400	92 044	83 255	83 297			83 255	83 297
Bokfört värde inventarier	9 222	11 276	1 423	1 678	10 645	12 954	3 338	3 994	1 423	1 678	4 760	5 671

Planenlig avskrivning har gjorts på inventarier efter deras ekonomiska livslängd mellan 5 och 10 år.

Not 17 Förutbetalda anskaffningskostnader

	2016	2015
Föregående års avsättning av förutbetalda anskaffningskostnader	15 696	15 930
Årets avsättning	15 728	15 696
Årets avskrivning	-15 696	-15 930
Förutbetalda anskaffningskostnader vid årets utgång	15 728	15 696
Anskaffningskostnad med avskrivningstid		
- inom ett år	15 728	15 696
- överstigande ett år	-	-

Not 18 Obeskattade reserver

	2016	2015
Periodiseringsfond		
Avsättning att återföras till beskattning senast beskattningsår 2016	-	4 900
Avsättning att återföras till beskattning senast beskattningsår 2017	10 000	10 000
Avsättning att återföras till beskattning senast beskattningsår 2018	1 700	1 700
Avsättning att återföras till beskattning senast beskattningsår 2019	3 000	3 000
Avsättning att återföras till beskattning senast beskattningsår 2022	1 500	-
Summa periodiseringsfond	16 200	19 600
Utgjänningsfond	73 171	73 171
Säkerhetsreserv	1 111 118	1 011 118
Summa obeskattade reserver	1 200 489	1 103 889

Not 19 Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

	2016			2015		
	Brutto	Åfandel	Netto	Brutto	Åfandel	Netto
Avsättning för ej intjänade premier						
Ingående balans	494 294	-	494 294	451 782	-	451 782
Premieinkomst	1 253 739	-73 730	1 180 009	1 169 751	-77 374	1 092 377
Intjänade premier under perioden	-1 216 923	73 730	-1 143 193	-1 127 236	77 374	-1 049 862
Valutakurseffekt	5	-	5	-3	-	-3
Utgående balans	531 115	-	531 115	494 294	-	494 294
Summa avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	531 115	-	531 115	494 294	-	494 294

Ingen avsättning för kvardröjande risker har gjorts för något av åren.

Noter till resultat- och balansräkningen

Not 20 Avsättning för oreglerade skador						
	2016			2015		
	Brutto	Åfandel	Netto	Brutto	Åfandel	Netto
Inträffade och rapporterade skador	-923 543	185 657	-737 886	-1 035 948	291 549	-744 400
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	-993 490	215 117	-778 373	-922 523	208 509	-714 013
Avsättning för skaderegleringskostnad	-58 176	-	-58 176	-62 033	-	-62 033
Ingående balans	-1 975 209	400 774	-1 574 435	-2 020 504	500 058	-1 520 446
Förväntad kostnad för skador som inträffat under den innevarande perioden	-936 590	36 336	-900 254	-842 335	31 953	-810 382
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder	863 618	-110 748	752 870	807 072	-91 831	715 241
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat tidigare år (avvecklingsresultat)	47 773	-30 318	17 455	70 920	-39 406	31 514
Livränterörelse	-27 515	-	-27 515	9 110	-	9 110
Valutaeffekt	-907	-	-907	528	-	528
Utgående balans	-2 028 830	296 044	-1 732 786	-1 975 209	400 774	-1 574 435
<i>Utgående balans består av</i>						
Inträffade och rapporterade skador	-928 744	117 340	-811 404	-923 543	185 657	-737 886
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	-1 039 002	178 704	-860 298	-993 490	215 117	-778 373
Avsättning skaderegleringskostnad	-61 084	-	-61 084	-58 176	-	-58 176
Utgående balans totalt	-2 028 830	296 044	-1 732 786	-1 975 209	400 774	-1 574 435

Skillnaden mellan utbetalda försäkringsersättningar i resultaträkningen och utbetalda i noten består av skaderegleringskostnader. Reserv för oreglerade skador i trafikaffären är inte diskonterad.

Not 21 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser			
	2016		2015
Avsättning för personal födda 1955 och tidigare som enligt avtal har möjlighet att gå i pension från 62 års ålder	5 807		8 149
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	5 807		8 149

Ovanstående pensionsavsättning är inte tryggt enligt Tryggandelagen. Bolagets övriga förpliktelser avseende pensioner är täckta genom försäkringar. Pensionsavsättningen ovan, enligt 62-årsregeln, är gjord utifrån en bedömning av hur stor del av den berörda personalen som kan komma att utnyttja möjligheten att gå i förtida pension. Pensionsavsättningens storlek har beräknats med utgångspunkt från tidigare utbetalningar enligt 62-års regeln. Om samtlig personal som omfattas av avtalet skulle gå i pension vid 62 års ålder har bolaget ett ansvar att även täcka den tillkommande kostnaden.

Not 22 Avsättning för uppskjutna skatter				
	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	264 688	243 294	-	-
Uppskjuten skatteskuld på årets realiserade vinster	290 278	239 740	290 278	239 740
Uppskjuten skatt avseende skattemässiga avskrivningar på fastigheter	23 671	22 945	20 211	19 485
Uppskjuten skatt avseende omvärderingsreserv av rörelsefastigheter	11 981	11 617	-	-
Avsättning för skatter	590 618	517 596	310 489	259 225

Majoriteten av den uppskjutna skatten kommer att finnas kvar längre än 12 månader.

Not 23 Övriga avsättningar				
	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Avsättning för annullationer i livaffären	-635	-726	-635	-726
Övriga avsättningar	-635	-726	-635	-726

Not 24 Skulder avseende direkt försäkring				
	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Skulder till försäkringsföretag	330	623	330	623
Summa skulder avseende direkt försäkring	330	623	330	623

Not 25 Övriga skulder				
	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Leverantörsskulder	8 803	13 917	8 803	12 203
Sociala kostnader	2 798	2 833	2 798	2 833
Källskatter	2 707	2 557	2 707	2 557
Inteckningslån	120 071	123 895	-	-
Övriga skulder	48 921	42 318	46 547	40 979
Summa övriga skulder	183 300	185 520	60 854	58 572

Not 26 Poster inom linjen

Ansvarsförbindelser

Av trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen följer att försäkringsbolag som meddelar trafikförsäkring i Sverige är skyldiga att vara medlemmar i Trafikförsäkringsföreningen. Av reglerna följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera verksamheten i Trafikförsäkringsföreningen. Detta hanteras genom att det årliga nettounderskottet för Trafikförsäkringsföreningen fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolymer för trafikförsäkring genom en årlig avräkning som fastställs av Trafikförsäkringsföreningens stämma. Av det solidariska ansvaret följer att det enskilda medlemsbolaget kan ha en eventuell tillkommande förpliktelse gentemot Trafikförsäkringsföreningen i det fall något annat medlemsbolag inte kan fullgöra sina egna förpliktelser eller i det fall de reserver för oreglerade skador som hålls av Trafikförsäkringsföreningen visar sig otillräckliga. I egenskap av ägare av 7,7 % i Humlegården HB finns formell ansvarighet för detta bolags förbindelser.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Ställda säkerheter				
Fastighetsinteckningar	75 000	75 000	-	-
Bankmedel	1 720	1 637	-	-
För försäkringstekniska avsättningar (f.e.r.) registerförda tillgångar	1 874 406	2 170 523	1 874 406	2 170 523

I enlighet med 6 kap 11§ Försäkringsrörelselagen (FRL) har bolaget registerfört de placeringstillgångar som används för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna. Registerföringen innebär att försäkringstagarna har en förmånsrätt i tillgångarna enligt förmånsrättslagen. Tillgångarna kan tas i anspråk vid bolagets insolvens.

Not 27 Personal och löner

	Antal årstjänster		Löner och arvoden *)	
	2016	2015	2016	2015
Styrelse och VD	1	1	5 809	5 494
Tjänstemän	276	270	170 626	158 880
Övriga anställda	3	3	1 651	1 580
Totalt	280	274	178 086	165 954

*) inklusive sociala avgifter och pensionskostnader

Av ovanstående antal var 170 (166) kvinnor och 110 (108) män.

Åtagande för ålderspension

En avsättning för framtida avtalspensioner enligt krav från nya pensionsavtalet för försäkringsbranschen är beräknad till 5,8 Mkr och baseras på intern bedömning.

Medelantal och könsfördelning	Antal	
	2016	2015
Styrelse *)		
Män	3	5
Kvinnor	4	4
Totalt	7	9

*) exklusive fackliga representanter

Ombud	Antal		Ersättningar	
	2016	2015	2016	2015
Allmänna ombud	7	19	106	642
Specialombud	132	131	7 309	7 369
Totalt	139	150	7 415	8 011

Ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare

Till styrelsens ordförande och sex av bolagsstämman valda ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. De två arbetstagarrepresentanterna erhåller ej något styrelsearvode. Ersättning till verkställande direktören utgörs av grundlön samt pension. Till andra ledande befattningshavare utgörs ersättningen av grundlön samt pension. Med andra ledande befattningshavare avses i detta sammanhang företagsledningen, dock ej verkställande direktören. Alla anställda utom företagsledning, compliance och risk manager hade under 2016 möjlighet att erhålla resultatbaserad merersättning, som beslutas inför varje år av styrelsen. Detta förutsätter att bolaget uppnår ett positivt resultat samt ett antal andra affärsområden. Max 27 000 kr kan utgå för en heltidstjänst.

ERSÄTTNINGAR UNDER 2016	Grundlön	Rörlig ersättning	Sociala avgifter	Pensionskostnader	Summa
Styrelsens ordförande, Bengt-Erik Lindgren	346	-	108	-	454
Styrelsens vice ordförande, Christina Liffner	201	-	63	-	264
Styrelseledamot, Per Åhman	149	-	46	-	195
Styrelseledamot, Elisabeth Sverresson 1601-1604	55	-	17	-	72
Styrelseledamot, Annika Bergman	146	-	45	-	191
Styrelseledamot, Joakim Alkman	152	-	47	-	199
Styrelseledamot, Ann-Christin Norrström	156	-	49	-	205
Styrelseledamot, Sofia Larsen 1604-1612	88	-	27	-	115
Verkställande direktör, Mikael Sundquist	2 266	-	711	822	4 114
Andra ledande befattningshavare (7 personer)	6 169	-	1 938	3 071	11 178
	9 728	-	3 051	4 208	16 987

VD har uppburet arvode för arbete i styrelsen för Länsförsäkringar AB med 257 tkr under 2016.

Avgångsvederlag

Till verkställande direktören och övriga i företagsledningen kunde under 2016 ett avgångsvederlag på maximalt arton månadslöner utgå.

Pension

Pensionsåldern för VD är 65 år, med en ömsesidig option mellan VD och Bolaget kan VD sluta vid 62 års ålder. Pensionsåldern för övriga ledande befattningshavare är 65 år. Pensionen följer pensionsavtalet FTP08.

Till förmån för den verkställande direktören har bolaget tecknat en kapitalförsäkring. Försäkringens värde uppgår per 2016-12-31 till 2 983 tkr (2 373). Under 2016 har 316 tkr (304) löpande satts av till kapitalförsäkringen.

Noter till resultat- och balansräkningen

Not 28 Arvode och kostnadsersättningar till revisorer

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Öhrlings PriceWaterhouseCoopers, revisionsuppdrag	431	400	431	400
Öhrlings PriceWaterhouseCoopers, skatterådgivning	46	9	46	9
Öhrlings PriceWaterhouseCoopers, andra uppdrag	54	0	54	0
Totalt	531	409	531	409

Tilläggsupplysningar angående försäkringsrörelsen

	Totalt 2016	Olycksfall och sjukdom	Motor- fordon övr. klasser	Motorfordon ansvar mot tredje man	Brand och annan egen- domsskada	Allmän ansvarighet	Rättsskydd	Summa direkt försäkring	Mottagen åter- försäkring
Premieinkomst, brutto	1 253 739	61 155	366 179	194 092	519 019	34 993	20 762	1 196 200	57 539
Premieintäkt, brutto	1 216 923	58 003	353 720	189 064	503 887	34 282	20 084	1 159 040	57 883
Försäkringsers., brutto	-990 150	-52 197	-258 662	-154 004	-445 746	-21 563	-7 682	-939 854	-50 296
Driftskostnader, brutto	-199 850	-10 520	-47 705	-26 108	-103 460	-7 310	-4 060	-199 163	-687
Resultat av avgiven återförsäkring	-67 712	-1 773	-4 683	-38 814	-20 436	-1 727	-279	-67 712	-

VD och styrelsen intygar, så vitt vi känner till, att årsredovisningen har upprättats i enlighet med lag om årsredovisning i försäkringsföretag och ger därmed en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Västerås, den 9 mars 2017

Bengt-Erik Lindgren,
ordförande

Annika Bergman

Ann-Christin Norrström

Per Åhman

Christina Liffner,
vice ordförande

Joakim Alkman

Sofia Larsen

Linda Kamsvåg
suppleant

Helena Lindberg

Mikael Sundquist,
VD

Vår revisionsberättelse har avlämnats den 10 mars 2017

Öhrlings PriceWaterhouseCoopers
Eva Fällén, Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

**TILL BOLAGSSTÄMMAN I LÄNSFÖRSÄKRINGAR BERGSLAGEN,
ORGANISATIONSNUMER: 578000-9956**

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Länsförsäkringar Bergslagen för år 2016. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 5-36 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning för försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen, koncernredovisningen och återfinns på sidorna 3-4 och 39-43. Det är styrelsen och den verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och den verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och den verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU.

Styrelsen och den verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och den verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och den verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ än att göra något av detta..

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning för Länsförsäkringar Bergslagen för år 2016 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och den verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller den verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaper. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Västerås den 10 mars 2017

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Eva Fällén

Auktoriserad revisor

Bolagets fullmäktige

BOLAGETS FULLMÄKTIGE OCH VALBEREDNING

DISTRIKTET FÖR VÄSTERÅS STAD

Göran Johansson, Västerås
Peter Lindström, Västerås
Wivi Johansson, Västerås
Mårten Bladh, Västerås
Monica Hansen, Västerås
Tomas Ekholm, Västerås
Thomas Eskilsson, Västerås
Karina Liljeroos, Västerås
Cina Koskinen, Västerås
Pamela Christensson, Västerås
Malin Lundstedt, Västerås
Pia Nordlander, Västerås
Pia Nilsson, Västerås
Mats Eriksson, Västerås
Raid Yacoub, Västerås
Tony Blomqvist, Västerås

DISTRIKTET FÖR ÖREBRO KOMMUN

Mats Lenhammar, Örebro
Anders Holm, Örebro
Håkan Gransten, Ervalla
Britt Billingmark, Dyltabruk
Peter Einarsson, Örebro
Ingvar Ernstson, Örebro
Mikael Håstlund, Örebro
Bo Ljunggren, Örebro
Therése Hedén, Örebro
Regina Salenfors Andersson, Odensbacken
Mats Tildal, Örebro
Helena Netz, Örebro
Catrine Östlund, Örebro
Mikael Melitschenko, Örebro

DISTRIKTET FÖR HÄLLEFORS, LINDESBERG OCH LJUSNARSBERG, NORA, KARLSKOGA OCH DEGERFORS KOMMUNER

Leif Berglund, Hällefors
Lena Lindqwist, Gusselby
Fredrik Hedborg, Kopparberg
Jan-Erik Höjjer, Degerfors
Helena Jansson, Karlskoga
Anna Berggren, Nora
Camilla McQuire, Åtorp
Barbro Fischerström, Lindesberg

DISTRIKTET FÖR SALA, FAGERSTA, SKINNSKATTEBERG, NORBERG OCH HEBY KOMMUNER

Anita Edholm, Vittinge
Per Erik Nyström, Västerfärnebo
Lotta Hiller, Runhällen
Olle Olsson, Ängelsberg
Gisela Cajbrandt, Norberg
Mats Hägg Lund, Sala
Johan Pettersson, Fagersta

DISTRIKTET FÖR LEKEBERG, ASKERSUND, HALLSBERG, LAXÅ OCH KUMLA KOMMUNER

Bengt Olofsson, Pålssboda
Per-Anders Sättergård, Pålssboda
Per Willén, Askersund
Anna Oskarsson, Skyllberg

DISTRIKTET FÖR KÖPING, ARBOGA, KUNGSÖR, HALLSTAHAMMAR OCH SURAHAMMARS KOMMUNER

Dag Larsson, Arboga
Sofie Tornin, Hallstahammar
Hans Vestholm, Kungsör
Jonna Lindman, Arboga
Johan Pettersson, Köping
Magnus Åstrand, Seglingsberg

VALBEREDNING

Anita Edholm, Vittinge, ordförande
Göran Johansson, Västerås, vice ordförande
Therése Hedén, Örebro
Anna Oskarsson, Skyllberg
Helena Jansson, Karlskoga
Jonna Lindman, Arboga
Malin Lundstedt, Västerås
Mikael Melitschenko, Örebro

Bolagsstyrningsrapport

Länsförsäkringar Bergslagen följer i tillämpliga delar, bland annat med beaktande av att bolaget inte är ett aktiemarknadsbolag, Svensk Kod för bolagsstyrning (Koden).

Bolagsstyrningsrapport tillsammans med bolagsordning, instruktion för valberedning, styrelsens arbetsordning, placeringspolicy och bolagsstämmoprotokoll, redovisas på bolagets hemsida www.lfborgslagen.se.

BOLAGSSTÄMMA

Bolagsstämman är Länsförsäkringar Bergslagens högsta beslutande organ med ett antal formella uppgifter som regleras i lag och bolagsordning. Bolagsstämman utgörs av fullmäktige, valda av försäkringstagarna. Antalet fullmäktige uppgår (2016) till 59 personer.

Fullmäktige har rätt att delta vid och rösta på bolagsstämman. Deltagande eller röstning via fullmakt är inte tillåtet. Vill enskild delägare/försäkringstagare föra fram något på bolagsstämman sker detta via fullmäktige. Kontakt tas då med någon fullmäktigeledamot som kan föra fram delägarens/försäkringstagarens synpunkt på bolagsstämman.

Stämmans huvudsakliga uppgifter är att besluta om bolagsordning, utse styrelse, revisorer och valberedning samt besluta om ersättning till dessa, fastställa resultat- och balansräkning samt besluta om ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören.

Kallelse till bolagsstämman sker tidigast fyra veckor och senast två veckor före stämman. Bestämmelserna i Koden om kallelse till bolagsstämman på bolagets hemsida och om deltagande på distans tillämpas inte av bolaget. Kodens övriga bestämmelser om bolagsstämman, bland annat om styrelsens, ledningens och revisorernas närvaro samt om bolagsstämmans genomförande tillämpas av bolaget. I enlighet med Koden är avsikten att föreslå ordinarie bolagsstämman 2017 att välja styrelsens ordförande och godkänna principer för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagets ledning. Vid årsstämman 2017 beslutas också om arvoden.

VALBEREDNING

Bolaget har en, på bolagsstämman, vald valberedning med huvudsaklig uppgift att utarbeta förslag till val av styrelse och revisorer samt ersättning till dessa. Ledamöterna väljs för en mandattid om ett år. Valberedningen kommer att presentera sina förslag för fullmäktige i kallelsen till ordinarie bolagsstämman 2017. Vid bolagsstämman kommer valberedningen att presentera och motivera sina förslag och lämna en redogörelse för hur dess arbete bedrivits. Valberedningens uppgifter och arbetsformer framgår av Instruktion för valberedningen, fastställd av bolagsstämman.

VALBEREDNINGENS LEDAMÖTER

Anita Edholm, ordförande, född 1957, Vittinge, invald 2001

Göran Johansson, vice ordförande, född 1949, Västerås, invald 1999

Malin Lundstedt, född 1971, Västerås, invald 2014

Therése Hedén, född 1962, Örebro, invald 2014

Mikael Melitschenko, född 1972, Örebro, invald 2015

Helena Jansson, född 1953, Karlskoga, invald 2000

Jonna Lindman, född 1963, Arboga, invald 2013.

Anna Oskarsson, född 1969, Skyllberg, invald 2014.

BOLAGETS STYRELSE

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. I detta ansvar ingår bland annat att fastställa organisation, mål och strategier samt riktlinjer för kontroll och styrning. Styrelsen ska enligt bolagsordningen bestå av lägst sju och högst nio ledamöter. Inga suppleanter förekommer. Styrelsen består av sju ordinarie stämмоvalda ledamöter. Därutöver finns två ordinarie arbetstagarrepresentanter och suppleanter till dessa. VD ingår inte i styrelsen men är adjungerad. Mandattiden för de stämмоvalda ledamöterna uppgår till två år. Avvikelse från Kodens bestämmelse om mandattid om högst ett år sker mot bakgrund av att bolagsstämman kan avsätta eller tillsätta styrelseledamot oavsett mandattid. Längre mandattid än ett år bidrar till att säkerställa kontinuitet och uppbyggnad av kompetens i styrelsen.

STÄMМОVALDA STYRELSELEDAMÖTER (närmare presentation, se nedan)

Bengt-Erik Lindgren, ordförande

Christina Liffner, vice ordförande

Joakim Alkman

Anki Norrström

Annika Bergman

Sofia Larsen

Per Åhman

FINANSUTSKOTTETS LEDAMÖTER

Bengt-Erik Lindgren, ordförande

Per Åhman

Joakim Alkman

Mikael Sundquist, VD

ERSÄTTNINGsutskottets LEDAMÖTER

Bengt-Erik Lindgren, ordförande

Christina Liffner

BANK- OCH KREDITUTSKOTTETS LEDAMÖTER

Bengt-Erik Lindgren, ordförande

Annika Bergman

Mikael Sundquist, VD

RISK- OCH REVISIONSUTSKOTTETS LEDAMÖTER

Christina Liffner, ordförande

Ann-Christin Norrström

PERSONALREPRESENTANTER

Ulf Nilsson

Helena Lindberg

Linda Kamsvåg, suppleant

Henrik Seiver, suppleant

BOLAGETS REVISOR

Öhrlings PriceWaterhouseCoopers

med **Eva Fällén** som huvudansvarig revisor

PERSONUPPGIFTER STYRELSEN

Bengt-Erik Lindgren

Född 1950, bosatt i Västerås, högskoleekonom
Styrelseuppdrag
Ordförande Länsförsäkringar Bergslagen, sedan 2012
Ledamot Länsförsäkringar Bank AB
Ledamot Humlegården Fastigheter AB
Ledamot Lansa Fastigheter AB
Vice ordförande Prevas AB
Ledamot Nordanå Trä AB

Christina Liffner

Född 1950, bosatt i Västerås, civilekonom.
Styrelseuppdrag
Vice ordförande Länsförsäkringar Bergslagen, sedan 2012
Ledamot Länsförsäkringar Bergslagen, sedan 2004
Ordförande Endometriossföreningen
Ordförande Västmanlands Idrottsförbund
Ordförande Svenska Friidrottsförbundets valberedning
Ledamot Föreningen Elitklubbarna
Ledamot Västerås SK Fotboll

Joakim Alkman

Född 1963, bosatt i Örebro, civilekonom
Styrelseuppdrag
Ledamot Länsförsäkringar Bergslagen, sedan 2010
VD, ledamot och delägare Peridot Group
Ordförande Nethouse Sverige AB
Ledamot Nethouse Dalarna AB
Ledamot Nethouse Östergötland AB
Ledamot Nethouse Göteborg AB
Ledamot Nethouse Stockholm AB
Ledamot och delägare Peridot Holding AB
VD, ledamot och ägare Nethouse Scandinavia AB
Ordförande Nercia Utbildning AB
Ordförande Auddly AB

Ann-Christin Norrström

Född 1952, bosatt i Uppsala, högskoleekonom
Styrelseuppdrag
Ledamot Länsförsäkringar Bergslagen, sedan 2015
Ordförande SLU Holding
Ordförande Almi Företagspartner Uppsala AB
Ordförande Diakonistiftelsen Samariterhemmet
Ledamot SH Bygg
Ledamot Uppsala stadsmission
Ledamot Länsstyrelsen i Uppsalas insynsråd

Annika Bergman

Född 1966, bosatt i Närke Kil, lantmästare
Styrelseuppdrag
Ledamot Länsförsäkringar Bergslagen, sedan 2009
Ledamot LRF, Riksförbundsstyrelse
Delägare, Elgesta Förvaltning AB
Ägare, Agromind
Ordförande Hushållningssällskapet Halland
Ledamot Skogs- och Lantarbetsgivarförbundet
Ledamot Avan Gård AB
Ledamot Arbio AB
Ledamot Biototal Group AB
Ledamot Stiftelsen Lantbruksforskning
Ersättare regelrådet
Ledamot Näringslivets regelnämnd
Ledamot Högsta Christnehof Förvaltning

Sofia Larsen

Född 1972, bosatt i Örebro, fil kand företags-ekonomi
Styrelseuppdrag
Ledamot Länsförsäkringar Bergslagen sedan 2016
Ordförande Jusek

Per Åhman

Född 1954, bosatt i Västerås, specialist allmänmedicin
Styrelseuppdrag
Ledamot i Länsförsäkringar Bergslagen, sedan 2008
Ledamot Praktikertjänst Röntgen AB

Ulf Nilsson

Född 1958, bosatt i Örebro, lantbruksutbildad
Verksamhet
Distriktschef lantbruk
Styrelseuppdrag
Personalrepresentant i Länsförsäkringar Bergslagens styrelse sedan 2009
Ordförande Länsförsäkringar Bergslagens FTF-klubb

Linda Kamsvåg

Född 1977, bosatt i Västerås, magisterexamen i företagsekonomi med inriktning mot ekologisk ekonomi
Verksamhet
Miljösamordnare och skadereglerare vid Länsförsäkringar Bergslagen
Styrelseuppdrag
Ordförande i Länsförsäkringar Bergslagens SACO-klubb
Personalrepresentant i Länsförsäkringar Bergslagens styrelse sedan 2014

Helena Lindberg

Född 1978, bosatt i Västerås, högskolekurser i ekonomi
Verksamhet
Banktjänsteman
Övriga uppdrag
Personalrepresentant (suppleant) i Länsförsäkringar Bergslagens styrelse sedan 2015
Ledamot Vänskapens samfällighetsförening

Bolagets verkställande direktör

Mikael Sundquist

Född 1961, bosatt i Västerås, civilekonom, verkställande direktör
Styrelseuppdrag
Ledamot Länsförsäkringar AB
Ordförande Handelskammaren Mälardalen

Länsförsäkringar Bergslagens revisor

Öhrlings PriceWaterhouseCoopers

med **Eva Fällén** som huvudansvarig revisor.
Född 1960, auktoriserad revisor, PwC, Stockholm

STYRELSENS ARBETSORDNING

Styrelsen har fastställt en arbetsordning för sitt arbete. Översyn av arbetsordningen sker fortlöpande.

STYRELSENS SAMMANTRÄDEN

Styrelsen har under räkenskapsåret 2016 haft 7 sammanträden.

NÄRVARO STYRELSENS SAMMANTRÄDEN 2016

Bengt-Erik Lindgren: 7 sammanträden

Christina Liffner: 7 sammanträden

Joakim Alkman: 7 sammanträden

Anki Norrström: 7 sammanträden

Annika Bergman: 7 sammanträden

Elisabeth Sverresson: 3 sammanträden (lämnade styrelsen i april 2016)

Sofia Larsen: 3 sammanträden (valdes in i styrelsen i april 2016)

Per Åhman: 7 sammanträden

Denna bolagsstyrningsrapport har inte granskats av bolagets revisor.

Företagsledningen

Mikael Sundquist
Verkställande direktör

Ann-Christin Lindahl
Affärsområde bank

Ann-Christin Palmér
Personalchef

Anna-Maria Jonuks
Kommunikationschef

Bjarne Lindén
Skadeförordnande (började 1 januari 2017)

Jan-Åke Eriksson
Affärsområdeschef Försäkring

Jenny Vedholm
Chef för affärsutveckling och IT

Pia Heldesjö
Ekonomi- och finanschef

Styrelsen

Länsförsäkringar Bergslagens styrelse (stående f.v.) Helena Lindberg, personalrepresentant, Linda Kamsvåg, personalrepresentant, Annika Bergman, Per Åhman, Ann-Christin Norrström, Sofia Larsen och Ulf Nilsson, personalrepresentant. (Sittande f.v.) Joakim Alkman, Bengt-Erik Lindgren, ordförande och Christina Liffner.

Ord och uttryck

ALLMÄNT Bruttoaffär

Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

Direkt försäkring

Försäkringsavtal direkt mellan bolaget och försäkringstagaren. Till skillnad från indirekt försäkring är bolaget direkt ansvarig gentemot försäkringstagaren.

Återförsäkring

Om ett försäkringsbolag inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det iklätt sig gentemot försäkringstagare, återförsäkrar bolaget de tecknade försäkringarna – helt eller delvis – hos andra bolag. Man talar här om avgiven återförsäkring hos det förstnämnda bolaget och om mottagen återförsäkring (indirekt försäkring) hos det sistnämnda bolaget.

Affär för egen räkning (f.e.r.)

Med affär för egen räkning avses den del av försäkringsaffären som försäkringsbolaget själv står risken för och som alltså inte återförsäkras hos andra bolag. Affär för egen räkning är med andra ord bruttoaffär minskat med avgiven återförsäkring.

TERMER I RESULTATRÄKNINGEN OCH RESULTATANALYSEN

Premieinkomst

Under året influtna premier med förfallodag under det aktuella året samt förskottsbetalda premier med förfallodag under det aktuella året.

Premieintäkt

Avser, kort uttryckt, den premieinkomst som belöper på räkenskapsåret. Premierna inbetalas vid skilda förfalldagar under året och avser som regel en försäkringstid på ett år. Vid räkenskapsårets slut har bolaget således erhållit premier som till större eller mindre del avser närmast följande år. Denna del av premieinkomsten redovisas i bokslutet som en avsättning som kallas avsättning för ej intjänade premier. Motsvarande avsättning vid räkenskapsårets början frigörs och är en intäkt för det aktuella året. Se även kvardröjande risker. Premieintäkten för året består således av följande poster: avsättning för ej intjänade premier vid årets början plus premieinkomst under året minus avsättning för ej intjänade premier vid årets slut.

Kapitalavkastning överförd från försäkringsrörelsen

Eftersom premierna betalas i förskott och viss tid förflyter från det en skada inträffar till dess ersättning utbetalas, uppsamlas hos bolaget ett kapital som ger avkastning. Den beräknade räntan på detta kapital överförs i resultatredovisningen från kapitalförvaltningen till skadeförsäkringsrörelsen under benämningen kapitalavkastning överförd från försäkringsrörelsen.

Försäkringsersättningar

Utbetalda försäkringsersättningar plus avsättning för oreglerade skador vid årets slut minus avsättning för oreglerade skador vid årets början. En del av försäkringsersättningarna utgörs av avvecklingsresultat på tidigare års avsättning för oreglerade skador. I utbetalda försäkringsersättningar ingår kostnaderna för skadereglering.

Driftskostnader

Driftskostnader är en sammanfattande benämning på kostnader för anskaffning av försäkringsavtal och kostnader för administration. Kostnaderna för skadereglering redovisas under försäkringsersättningar.

Avvecklingsresultat

För skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång reserveras medel, i bokslutet, i avsättning för oreglerade skador. Att bedöma kommande utbetalningar kan av många olika skäl vara svårt. Inflationsutvecklingen kan bli en annan än den som förutsattes när skadan värderades. Lagstiftning och/eller praxis beträffande personskador kan förändras. Vidare är det rent allmänt svårt att bedöma utbetalningarna för en komplicerad skada, vars slutreglering kan ligga flera år framåt i tiden. Om det beräknade ersättningsbeloppet för en skada visar sig vara övervärderat, uppstår en avvecklingsvinst. Om beloppet undervärderats blir det på motsvarande sätt en avvecklingsförlust.

TERMER I BALANSRÄKNINGEN

Försäkringstekniska avsättningar

Sammanfattande benämning på gjorda avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker, oreglerade skador och återbäring.

Avsättning för ej intjänade premier

En avsättning som i princip motsvarar den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänför sig till nästkommande år.

Avsättning för kvardröjande risker

Om avsättning för ej intjänade premier bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftskostnader för det gamla försäkringsbeståndet fram till nästa förfalldag, skall denna ökas med avsättning för kvardröjande risker.

Avsättning för oreglerade skador

De skador som inträffar under räkenskapsåret hinner av olika skäl (tidskrävande utredningar med mera) inte alltid slutregleras före årets utgång. I bokslutet måste därför en avsättning göras för beräknade, ännu inte utbetalda skadeersättningar som kallas avsättning för oreglerade skador. I denna avsättning ingår även den beräknade kostnaden för att slutreglera de skador som ingår i avsättningen.

Avsättning för återbäring

Avsättning för återbetalning (återbäring) som tilldelats kunderna men vid bokslutstillfället ännu inte betalats ut.

Säkerhetsreserv

Kollektiv säkerhetsbetingad förstärkning till de försäkringstekniska avsättningarna i skadeförsäkring.

Utjämningsfond

Skadeförsäkringsrörelse är av naturliga skäl utsatt för betydande svängningar i årsresultaten, främst beroende på antalet storskador och deras omfattning. För att utjämna dessa svängningar har till och med 1990 skattefri avsättning kunnat ske till en fond som kallas utjämningsfond. Ytterligare avsättning får inte göras. Fonden får användas till att täcka förlust på försäkringsverksamheten eller totalt.

Periodiseringsfond

Svensk skattelagstiftning medger under vissa förutsättningar avsättning till periodiseringsfond. Avsättning får ske med högst 25 procent av den taxerade inkomsten. En avsättning skall återföras till beskattning senast sjätte året efter avsättningen. Genom avsättning till periodiseringsfond kan en skattemässig resultatutjämning ske mellan olika år.

Avsättning för uppskjuten skatt

Avsättning för uppskjuten skatt på orealiserade vinster på placeringstillgångar samt på skillnaden mellan bokförd och skattemässig värdering på fastigheter.

Fond för verkligt värde

Skillnaden mellan placeringstillgångarnas verkliga värde och anskaffningsvärde efter avdrag för uppskjuten skatt.

ÖVRIGA TERMER OCH NYCKELTAL

Konsolideringskapital

Sammanfattande benämning på summan av beskattat eget kapital, obeskattade reserver och uppskjutna skatteskulder.

Konsolideringsgrad

Förhållandet mellan konsolideringskapitalet och premieinkomst för egen räkning, uttryckt i procent. Konsolideringsgraden – beräknat på detta sätt – är det mått på kapitalstyrka som används i försäkringsbranschen.

Kapitalbas

Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Ett företags kapitalbas innehåller i första hand eget kapital, men dessutom kan, inom vissa gränser, upptagna förlagslån också räknas in.

Skadeprocent (f.e.r.)

Försäkringsersättning för egen räkning i förhållande till premieintäkt för egen räkning.

Driftskostnadsprocent (f.e.r.)

Driftskostnader för egen räkning i förhållande till premieintäkt för egen räkning.

Totalkostnadsprocent (f.e.r.)

Summan av skadeprocent (f.e.r.) och driftskostnadsprocent (f.e.r.).

SCR

Solvenskapitalkravet (SCR) beräknas utifrån alla kvantifierbara risker i verksamheten och ska med 99,5 procent sannolikhet garantera att bolaget inte blir insolvent under en ettårsperiod. Kapitalkravet ska beräknas utifrån följande risker, skadeförsäkringsrisk, livförsäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk och operativ risk.

MCR

Minimikapitalkravet (MCR) beräknas till en summa som med 85 procent sannolikhet ska täcka det värsta tänkbara scenariot, till exempel en börskrasch.

